

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 6 juli 2017 om 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw P.J. Bouvy-Koene, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heren F.H.J. von der Assen, mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool, A.A.L. Eversteijn en J.J. van Eysden, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren E.M.L.H. Maassen, drs. M. van der Meij en de heer J.P. Middelburg, mevrouw A. Okma, de heren M.P.A. van Oostrum en R. Riphagen, mevrouw A.M. Schrijver en de heren drs. M.H. Smittenaar, A.A. in 't Veen en R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouders: de heer mr. D.C.W. Binnendijk, de heer drs. N. Mol en de heer J.C.M. Rasch.

Afwezig: ing. P.T. van der Haven, mevrouw drs. E.C. van Herk en de heer J. Smit.

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Er zijn berichten van verhindering ontvangen van de heer Smit en de heer van der Haven. Mevrouw Van Herk komt later wellicht nog, maar dat zien wij vanzelf.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Mogen wij bij hamerstuk 5.2 een korte verklaring afleggen?

De **voorzitter:** In de zin van een stemverklaring of iets dergelijks?

De heer **Van der Meij** (D66): Ja, iets dergelijks.

De heer **In 't Veen** (VVD): Voorzitter. Als de rest van de raad ermee instemt, stel ik voor om het voorstel over het inkoopbureau, dat met twee woorden is aangepast, als hamerstuk af te handelen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Dat komt goed uit, want die wijziging heeft plaatsgevonden op ons verzoek. Wij zijn het daarmee eens. Wat ons betreft is dit dus prima.

De **voorzitter:** Dank. Dan gaan we het dienovereenkomstig doen.

De fractie van D66 heeft een motie aangekondigd. Die kan aan het eind van de agenda worden besproken, omdat die niet betrekking heeft op de agendapunten. Ik stel voor dat de fractievoorzitter van D66 daar later een toelichting op geeft als die motie inderdaad ingediend wordt.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

De **voorzitter**: Mede op verzoek van GroenLinks heb ik beloofd om een terugkoppeling te geven van de AB-vergadering van de Werkorganisatie op 4 juli. Daarvan kan ik melden dat het algemeen bestuur van de WODV akkoord is gegaan met de begroting. Daarmee komt de raad nog vanzelf in aanraking. Volgende week, op vrijdag 14 juli, is de openbare vergadering van het AB van de Werkorganisatie, waarin gesproken gaat worden over de huisvesting van de Werkorganisatie.

Wethouder **Binnendijk**: De begroting is aangepast naar aanleiding van de door Voorschoten ingediende zienswijze.

De **voorzitter**: De begroting is aangepast naar aanleiding van de door Voorschoten ingediende zienswijze. Het is heerlijk, zo'n "backbenchend" viertal dat je in niet mis te verstane woorden even influistert: zo gaan we het doen, mevrouw de burgemeester! Het is echt een team!

2. Vaststellen raadsnotulen van 8 juni 2017

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad 6 juli 2017

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje

- *Gevaarlijke situatie voor voetgangers bij het station*

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Voorzitter. Wij krijgen klachten van mensen die vanuit het voormalige Van der Hoevenpark naar het station lopen. Zij stellen dat de situatie voor hen onveilig is. Vanuit de tennisbaan is er een voetpad langs het fietspad in de richting van het station, maar dat voetpad houdt ineens op. Dat is al sinds de ontwikkeling van de woonwijk zo. De voetgangers moeten dus het fietspad op, waar snelfietsers rijden – het is namelijk een onderdeel van de Velostrada – of de voetgangers moeten over de parkeerplaats lopen, wat ook niet echt veilig is. Wij zijn zelf uiteraard gaan kijken. Ik fiets zelf altijd naar het station, maar wij kunnen inderdaad bevestigen dat het daar niet veilig is. Is deze situatie het

college bekend en gaat het college actie ondernemen om de situatie veiliger te maken voor voetgangers?

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Die situatie is het college bekend. We hadden alleen op dit moment even te weinig ambtenaren. De ambtenaren die zich hiermee bezighielden, zijn er even niet. Ik zou mevrouw Lamers daarom willen vragen of wij hier schriftelijk op terug kunnen komen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Uiteraard. U kunt geen ijzer met handen breken. Dank u wel.

De **voorzitter**: In elk geval hebt u dit aandachtspunt aan ons gegeven. Wij zullen daar binnen het college met gepaste aandacht mee omgaan en wij zullen u schriftelijk op de hoogte stellen van de uitkomsten daarvan.

5. HAMERSTUKKEN

5.1. Energieakkoord Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/17/009215/026045/2)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Wij zullen instemmen met het energieakkoord. Wij blijven het wel kritisch volgen. Dat heeft te maken met de samenwerkingsrichting en met het feit dat we het geld eigenlijk uit de reserve Duurzaamheid trekken. Wij zien graag dat het geld zo veel mogelijk daarvoor wordt besteed en niet alleen aan vergaderen.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.2. Regionale agenda omgevingsvisie 2040 "Het hart van Holland" (raadsregistratienummer Z/17/006329 Intern\25882)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Riphagen** (D66): Voorzitter. Zoals in de commissie al gezegd, stemmen wij hiermee in, maar wij willen wel een stemverklaring afleggen. We staan absoluut achter Het hart van Holland, maar we willen ons er nogmaals hard voor maken dat voor deze organisatie de Duivenvoordecorridor, die groen is en groen moet blijven, een van de aandachtspunten zal zijn, ook in deze scope.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ook wij stemmen hiermee in, maar wij hebben al eerder gezegd dat de Omgevingswet een nogal grote wet is en dat we willen verhoeden dat Voorschoten de sluizen openzet voor een enorme invoering van deze wet. Wij zitten op dit

punt liever achteraan in het peloton dan vooraan, waardoor we hieraan een heleboel geld zouden besteden.

De **voorzitter**: Volgens mij hebben deze twee aandachtspunten geen betrekking op de inhoud van het stuk, behalve dat de aandacht daar nogmaals op wordt gevestigd.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.3. Eerste wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Voorschoten 2015 (raadsregistratienummer Z/17/009086/25679)

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.4. Zienswijze begroting RDOG 2018 (raadsregistratienummer Z/17/008859/025582)

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.5 Harmonisering voor beide gemeenten (raadsregistratienummer Z/17/009916/027398)

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.6. Zienswijze begroting Inkoopbureau H10 (raadsregistratienummer Z/17/007925/21230)

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. Bestemmingsplan Roosenhorst (raadsregistratienummer Z/17/008763/24163/2)

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter. U weet het, de raad weet het, de visie 2040 Hart van Holland weet het, veertien organisaties die zich inzetten voor het openhouden van het nationale park in spe, weten het, de Voorschotense bevolking weet het: D66 staat voor een open Duivenvoordecorridor. Terugkijkend inventariseren we wat er is gebeurd. Ten eerste is ons een mooi convenant beloofd, maar dat wordt niet nageleefd. Er is een 15%-regel die wordt opgetrokken naar 40%. Er komen schuttingen, wat oorspronkelijk niet mocht. Er is geen breed draagvlak bij de Voorschotense bevolking en er komt een gebouw dat we binnenkort "laat-twintigste-eeuwse architectuur" noemen, een gebouw dat een generatie verder vergrijsd en bijdraagt aan de stenen blik op Voorschoten vanaf de Vliet. Maar deze coalitie weet dat niet. Na jaren geen maat houden met geld uitgeven worden nu de laatste groene cirkels om Voorschoten opgeofferd. Er is cash nodig om steen en asfalt te betalen.

Wij verbinden hier conclusies aan. Ten eerste: wat er nu op Roosenhorst komt, heeft niets te maken met de oorspronkelijke opzet van de Duivenvoordecorridor, namelijk inpassing in het

gebied voor landgoederen. Ten tweede: er is een Q-team opgezet, dat de kwaliteit van de aanbidding zou beoordelen. Ik weet niet wat dat Q-team heeft zitten doen, maar dit plan heeft wat ons betreft niets te maken met inpassing in het landschap. Moeten we dus maar geen afscheid nemen van dat Q-team? Over afscheid gesproken: laten we meteen afscheid nemen van alle mooie woorden die over de Duivenvoordecorridor zijn gezegd. Hier is dus geen sprake van "geen woorden maar daden". Voor deze daden hebben wij geen goed woord over. Wij zullen daarom tegenstemmen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ons wordt gevraagd om in te stemmen met dit bestemmingsplan. Dat zal de VVD doen. Het is een sluitstuk van een zeer langdurig proces, waarover ook de VVD-fractie een aantal keren kritisch is geweest en heeft gevraagd om hier zeer goed naar te kijken. Wij zitten al heel lang in dit proces. Ik ga even terug naar de vele kassen die daar stonden. Die zouden verdwijnen en er zou een beperkt aantal woningen terug kunnen komen. Dat hebben wij gedaan. Op dit moment staat de grond vrijwel leeg. Er is nog één kasgebied te gaan. Het ziet er nu op zich mooi uit, maar we moeten toch even teruggaan naar hoe het gebied was, met de vele kassen die daar langs de weg stonden. Nogmaals: daar mogen volgens de afspraak – daar houden wij ons aan – een aantal woningen en inderdaad een gebouw ertussenin teruggebouwd worden. Daarmee komen wij in dit proces uiteindelijk toch nog steeds negatief uit – laat dat ook vermeld blijven – maar heel veel anders kunnen wij financieel niet doen. Dat is ons ook wel duidelijk geworden in dit proces.

Wij stemmen hiermee in, maar wij willen het college zeer duidelijk iets meegeven. Als wij het project met de bebouwing in drieën splitsen, staat in het midden een wit vierkant gebouw. Toen dat gepresenteerd werd, hebben wij al aangekaart dat wij daar twijfels over hadden. Wij willen het college graag vragen of dit, als het met het Q-team en de bebouwer gaat praten, op de een of andere manier toch anders zou kunnen. Dat is onze vurige wens. Wij begrijpen dat de architect goed heeft gekeken naar andere witte landhuizen in deze omgeving, maar wij vinden dat er met dit appartementencomplex niet geheel sprake is van een landhuis. Als het college die mening zou kunnen overdragen en zou kunnen bezien wat er aan dat gebouw qua kleur en vorm nog kan veranderen, zodat het iets meer past in het geheel, zouden wij dat heel prettig vinden. Maar nogmaals, wij stemmen wel met het bestemmingsplan in.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Hieraan is inderdaad een uitgebreid traject voorafgegaan. Volgens mij geldt voor alle fracties en alle Voorschotenaren dat de uitkomst niet altijd precies is wat je tien jaar geleden had bedacht. Het proces is volgens mij wel heel logisch en netjes doorlopen. Om helemaal terug te gaan naar het begin: ik heb als beginnend raadslid drie jaar lang bijna maandelijks in de clinch gelegen met de voor dit dossier verantwoordelijke wethouder, omdat ik toch vond dat er binnen dit project 30% sociale woningbouw zou moeten komen. Uiteindelijk wordt zoiets dan in een raadsvoorstel afgestemd. Mijn mening is dat het dan ook klaar is. Dan heb je er vaak over gestreden. In dit geval had mijn partij, de PvdA, die strijd glansrijk verloren, omdat het gewoon niet te bekostigen was met die optie. Dat geldt ook voor het punt van die 15% bebouwing. Als we diep in ons hart kijken, zouden we het Voorschoten, de natuur, onszelf en onze kinderen vast allemaal gunnen om het he-

lemaal groen te houden. Dat zouden we best willen, maar dat lukt nu eenmaal niet. De discussie over de te bebouwen oppervlakte hebben we uitgebreid en in het openbaar gevoerd, ook met de belangenorganisaties. We hebben echt met elkaar een zorgvuldige afweging gemaakt en we hebben nu eenmaal besloten dat dit het hoogst haalbare is.

Als daartoe eenmaal is besloten, moet je kijken naar het plan dat vervolgens is gemaakt en dat is getoetst door het Q-team. Ik ben het niet met een voorgaande spreker eens dat we het Q-team moeten afschaffen. Integendeel, ik denk dat het Q-team goed werk heeft gedaan en dat het moet blijven opletten om die kwaliteit te bewaken, want ik denk dat wij uiteindelijk een enorme stap vooruitmaken vanuit de situatie die we hadden, met die glastuinbouw. Met alle respect voor de ondernemers die die glastuinbouw uitbaatten: het zag er allemaal best rommelig uit. Dat wordt nu een stuk beter. Nogmaals: hadden we het anders gewild? Ik had het liefst helemaal groen gehad, met tegelijkertijd een voorraad sociale woningen van 600 à 700 eengezinswoningen. Dat lukt niet, maar ik denk dat dit met de opties die we hebben, echt het beste plan is dat we kunnen hebben. Ik zal hier dus mee instemmen.

De heer Von der Assen (GroenLinks): De heer Middelburg verwees naar de beleidsdiscussie die we vorig jaar hebben gehad en die tot een bepaalde conclusie heeft geleid, maar is hij het niet met mij eens dat wij, nu ons wordt gevraagd om dit bestemmingsplan vast te stellen, ook eens moeten kijken naar wat ik "de kleine lettertjes" noem en dus de juridische aspecten van het geheel goed in de gaten moeten houden?

De heer Middelburg (PvdA): Ja, uiteraard, maar ik heb daar verder geen bezwaren tegen. De grote kwestie die voorligt, is de kwestie hoe je die 15% invult. Die kwestie heb ik aangestipt. Voor de rest zijn enkele punten naar aanleiding van de inspraak gewijzigd en een aantal punten niet. Ik kan mij daar volledig in vinden. Zoals te doen gebruikelijk ga ik niet opnoemen waar ik het allemaal mee eens ben, want zoals u weet, praat ik al zo langdradig. Als ik ook nog alles ga opnoemen waar ik het wel mee eens ben, zitten we hier echt tot na twaalfen en dan ben ik klaar met mijn eerste termijn. Dat doe ik dus niet.

De heer Maassen (SP): Voorzitter. De heer Middelburg illustreerde zojuist waarom we spreektijden hebben in deze raad.

Al in 2007 of 2008 kreeg ik voor het eerst te maken met de discussie over de Duivenvoordecorridor. Dat was niet in deze raad, maar als statenlid in de provincie Zuid-Holland. De standpunten die ik toen innam, gingen er heel erg van uit dat we moesten voorkomen dat er een soort woonwijk in het groen zou komen die Voorschoten en Leidschendam aan elkaar zou plakken. Daar heb ik indertijd heel veel voor gewaarschuwd. Wij waren daar, net als hier nu, een oppositiepartij. Er werd dus niet naar ons geluisterd. Ik moet helaas zeggen dat de zaken die ik toen aanstipte en de angst die ik toen voren bracht, zijn uitgekomen. Kijkend naar het bestemmingsplan Roosenhorst en zeker kijkend over de gemeentegrens en naar de plannen van Leidschendam, moet je zeggen dat daar precies gebeurt wat niet had moeten

gebeuren: de groene corridor wordt vol gezet met woonwijken en er is straks één lang lint van bebouwing, kort onderbroken door het park rondom kasteel Duivenvoorde.

Je kunt daar lang of kort over praten, maar indertijd is in de nota Van glas tot gras aangegeven dat het de bedoeling was dat er maximaal 15% bebouwing zou komen en minimaal 85% groen ten opzichte van het areaal kassen dat daar lag. Laat ik duidelijk zijn: ik vond dat toen al geen goed idee, maar dat is wat er toen is afgesproken en dat is ook wat in het bestuursakkoord staat. En toch gaan we daar nu overheen, want de 15% bebouwing die we nu gaan vaststellen, is niet alleen het oppervlak van de woningen maar ook de tuinen, de wegen en de bestratingen. Dat wordt allemaal als groen gezien, maar dat is het natuurlijk niet. Dit is het moment waarop deze raad hier definitief over gaat beslissen. Als een fractie zegt "wij stemmen nu in, maar we hopen dat het nog verandert", zeg ik dus: zo werkt het niet; nu wordt er besloten. Als een fractie zegt "we hebben er al over besloten en we gaan dit dus niet meer wijzigen", zeg ik: zo werkt het ook niet, want nu beslissen we. Mijn fractie zal dus tegen dit voorstel stemmen.

De heer **Van Eysden** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij gaan zeker voor dit voorstel stemmen, niet omdat wij per se willen dat er zo veel mogelijk bebouwd wordt in de Duivenvoordecorridor, maar vooral omdat we geen keus hebben. Je kunt hoog of laag springen en iedereen zou natuurlijk heel graag willen dat het een heel groot groen gebied zou zijn, maar dat kan nou eenmaal niet. We zitten met een financieel probleem en er is geld nodig. Hoe krijg je dat? Niet door een stuk grond waar drie jaar geleden nog allemaal kassen stonden, groen te laten, maar door daar gewoon een aantal woningen neer te zetten, waar je uiteindelijk nog net iets aan verdient. Dat hebben we op dit moment gewoon nodig. Daarom zullen wij zeker voor dit voorstel stemmen. Het is zo.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Van Eysden. Dit was uw maidenspeech. Van harte gefeliciteerd!

(Applaus)

De heer **Van der Meij** (D66): Is het de spreker bekend dat we hier praten over de ecologische hoofdstructuur?

De heer **Van Eysden** (ONS Voorschoten): Ik heb het laatste niet helemaal verstaan. Zou dat herhaald kunnen worden?

De heer **Van der Meij** (D66): Is het de spreker bekend dat we hier spreken over de ecologische hoofdstructuur in dit gebied?

De heer **Van Eysden** (ONS Voorschoten): Dat is mij zeker bekend. Het gaat er echter ook om dat daar voorheen kassen stonden. Ik zou heel graag willen zien dat daar groen voor in de plaats komt, maar dat is nu nou eenmaal niet aan de orde. Dat kan gewoon niet.

De **voorzitter**: Daar zullen de politieke meningen over verschillen, maar dat is in ieder geval het standpunt van ONS Voorschoten.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter, mag ik nog even opmerken dat bij een maidenspeech normaal gesproken niet wordt geïnterrupteerd? Dat is even een kleine geste aan de heer Van Eysden.

De **voorzitter**: Ja, ik heb het maar als een vraag beschouwd. De vraag is wel netjes na afloop van de speech gesteld.

De heer **Bremmer** (CDA): Zeker, maar toch.

De heer **Van der Meij** (D66): Het was mij bekend. Ik heb dus gearzeld, maar zoals bekend vind ik dit onderwerp van een zodanige importantie dat ik dit punt even wilde maken. Dat heeft niets te maken met geen respect voor een maidenspeech.

De heer **Bremmer** (CDA): De CDA-fractie verleent u gaarne absolutie, mijnheer Van der Meij.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb zojuist niet willen interrumpen bij de maidenspeech van de heer Van Eysden, maar ik hoop wel dat ik straks zijn zorg kan wegnemen over de vraag of we iets anders kunnen doen. Hij zegt dat we dat niet kunnen; ik ga zeggen dat we dat wel kunnen.

Mijn inbreng vanavond staat in het teken van het spreekwoord "beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald". Wat gebeurt er namelijk als wij vanavond het bestemmingsplan Roosenhorst vaststellen zoals het voorligt? Dan gaan wij beleidsmatig en juridisch in de fout. Het ontwerpbestemmingsplan geeft namelijk de mogelijkheid om midden in de Duivenvoordecorridor een complex woningen te realiseren van een zodanige oppervlakte dat de door onze eigen gemeente onderschreven ambitie om deze zone te behouden en te versterken als groen en open gebied met een robuuste ecologische verbinding tussen kust en het Groene Hart een onmogelijke opgave wordt. Deze ontwikkeling is in strijd met de eerder afgesproken kaders, zoals ik in de commissievergadering van 15 juni heb aangegeven. Het gaat hier met name om de afspraken over de maximale oppervlaktebebauwing en de minimale oppervlakte groen.

De **voorzitter**: Ik weet niet wat er buiten aan de hand is, maar het is zo interessant dat de inbreng van de fractie van GroenLinks niet meer wordt gevolgd. Is er een ruzie of zo? Moet ik ingrijpen? Moet de politie komen? Gelukkig, daar komt de politie al. We zitten eerste rang. O, de politie rijdt door; het is niet ernstig genoeg. Ik zou u willen vragen om uw aandacht een beetje te richten op de inbreng van de fractie van GroenLinks. Dat vind ik wel zo netjes.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ik zal proberen om het minstens niet zo spannend te maken als wat aan de overkant gebeurde!

Als je de teksten van het bestuursconvenant van 2008, het herziene Streekplan Zuid-Holland West en het provinciale Programma Ruimte erop naslaat, kun je in redelijkheid tot geen andere conclusie komen dan dat maximaal 15% van het uitgeefbare terrein mag worden bestemd voor woningbouw of een andere zogenoemde rode functie en dat onder die 15% ook de tuinen, parkeerplaatsen en ontsluitingen vallen. Dit belangrijke punt was ook opgemerkt door de dertien organisaties die dit in hun zienswijze hebben aangevoerd en gisteren in een aparte brief aan de raad nog eens hebben gememoreerd. In de nota van beantwoording heeft het college hierop gereageerd met een verwijzing naar een paragraaf in het provinciale Programma Ruimte, waarin staat – lees het er maar op na – dat de bestuurlijke afspraken in het bestuursconvenant van 2008 zullen worden gerespecteerd. Daarmee is dat punt dus niet weerlegd door het college. Wat denkt u dat er zou gebeuren als wij dit plan zo vaststellen? Ik denk dat de organisaties hun zienswijze voldoende serieus nemen om ermee naar de rechter te stappen. De uitkomst van zo'n procedure is uiteraard onzeker, maar we moeten er rekening mee houden dat de organisaties een voorlopige voorziening vragen die inhoudt dat in afwachting van de uitspraak niet gebouwd gaat worden. Dat zou dus in elk geval een aanzienlijke vertraging opleveren, met bijbehorend geldverlies. Bovendien moeten we er rekening mee houden dat de organisaties gelijk krijgen. Dan zijn wij als gemeentebestuur natuurlijk nog verder van huis.

In de situatie waarin wij ons bevinden, moeten wij natuurlijk proberen om financiële risico's van een dergelijke omvang zo veel mogelijk te vermijden. Dat kan volgens ons door nu alsnog een pas op de plaats te maken en te besluiten om, alvorens het bestemmingsplan vast te stellen, nader te onderzoeken of het mogelijk is om de nu voorziene bebouwing op een andere manier te realiseren, zodanig dat die geen strijd oplevert met de eerder afgesproken kaders. Het gaat er dan met name om dat een deel van het huidige bouwplan wordt verlegd naar andere plekken die de gemeente in eigendom heeft. Je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan de bebouwing van 2.000 vierkante meter op het voormalige kassenterrein en 2.000 vierkante meter in de bestaande lintbebouwingszones langs de Kniplaan en de Veurseweg, zoals wordt gesuggereerd in de brief van de dertien organisaties. Op die manier kan er wellicht iets ontstaan wat financieel niet ongunstiger uitpakt voor de gemeente en wat nog enigszins in overeenstemming te brengen is met de beleidsuitgangspunten en de ambitie van een zo open en groen mogelijke Duivenvoordecorridor. Dit alternatief is eerder door de organisaties aangedragen, maar is niet of nauwelijks serieus onderzocht. Wij pleiten ervoor om dat alsnog te doen en stellen dan ook voor om de beslissing over dit bestemmingsplan aan te houden totdat dit mogelijke alternatief voldoende is onderzocht. Op die manier kunnen we ons wellicht veel narigheid besparen.

De heer **Van den Dool** (VVD): De heer Von der Assen zei dat dit niet voldoende onderzocht is. Ik wil benadrukken dat we jarenlang met dit project bezig zijn geweest. Ook de VVD-fractie heeft een aantal malen kritische vragen gesteld, waarop dit project is bijgesteld. Er is

zorgvuldig naar alle alternatieven gekeken. Ik vraag de heer Von der Assen daarom wat hij bedoelt met zijn opmerking dat er niet voldoende is bekeken.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Het is precies zoals ik het zei: als er al naar is gekeken, is het niet zorgvuldig bekeken. Ik heb niet de indruk dat wij in november een besluit hebben genomen waarin de naar voren gebrachte alternatieven echt ten volle in de beschouwing zijn meegenomen. Er is toen besloten om het zo te doen, omdat bij de meerderheid van de fracties – ook de fracties die vonden dat dit uit het oogpunt van ruimtelijke ordening allemaal niet de schoonheidsprijs verdiende – de wens overheerste om nu de aanbestedingsprocedure in gang te zetten en op die manier zo snel mogelijk te zorgen voor een financiële opbrengst. Ik zeg dat wij op dit moment alsnog moeten bekijken of we die financiële opbrengst kunnen behouden en of we dit toch op een manier kunnen doen die op het punt van ruimtelijke ordening verantwoord is.

De heer **Middelburg** (PvdA): Ik zou graag, ook voor de notulen, gemeld willen dat die afwijking naar mijn mening zeer zorgvuldig is gemaakt, niet eenmaal maar meerdere malen. Laat dat wel gezegd zijn. Er is onderzoek naar gedaan en we hebben er uitgebreid over gediscussieerd. U kunt vinden dat het nog een keer moet gebeuren of dat het niet de uitkomst is die u had gewild, maar het gaat mij echt een stap te ver om te zeggen dat dit niet zorgvuldig is gebeurd.

De heer **Van der Meij** (D66): Ik deel de visie van GroenLinks en wel om de volgende reden. Er is steeds gezegd dat er geen geld zou zijn. Laten we dat even corrigeren: er zijn voldoende financieringsalternatieven aangeboden, onder andere door de verkoop van allerlei onroerend goed. Ten tweede is voordat het hele proces op Roosenhorst startte, ook een aantal keren gevraagd of de bebouwing niet op de Kniplaan kon plaatsvinden. Met andere woorden: de heer Von der Assen heeft volkomen gelijk.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Dit Duivenvoorde-dossier is voor mij een Dikkertje Dap-dossier: geen dossier is zo omvangrijk als dit dossier, met de Leidse regio wellicht als tweede. Ik denk dat we zeer uitvoerig in bijna ontelbare overleggen – als je de formele en informele bijeenkomsten, de bewonersavonden en de presentaties bij elkaar optelt – hiermee bezig zijn geweest. Onze fractie heeft naar buiten toe, ook in de media, steeds rekenschap afgelegd van onze keuzes.

De CDA-fractie kan akkoord met de vijf beslispunten in het raadsvoorstel. Dat hebben wij in de vergadering van de commissie WRG in juni al uitvoerig toegelicht en weergegeven. Wij konden niet instemmen met het verzoek in de brief van de heer Dessens en dertien organisaties om de vaststelling van het bestemmingsplan uit te stellen dan wel aan te houden totdat de alternatieven voldoende diepgaand in beschouwing zijn genomen, maar daar kom ik nog op terug.

Het is wel van belang om te constateren dat het voorgestelde bestemmingsplan Roosenhorst in elk geval past binnen de kaders van vier overheidslagen: het Rijk, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Voorschoten maar ook het Hoogheemraadschap Rijnland hebben een positief advies gegeven over het voorgestelde plan. Dat mag ook weleens naar voren gebracht worden. Daarnaast is het uiteraard legitiem om bezwaren naar voren te brengen.

Ik wil mijn bijdrage concentreren rondom drie uitspraken of citaten. De eerste is: "Wij kunnen het verleden verheerlijken, maar we kunnen er niet in leven." "We can honor the past, but not live in it." Was getekend, her majesty's voormalige prime minister Tony Blair. Dat zou je ook kunnen toepassen op Roosenhorst. Ik heb het hele dossier minutieus bekeken, inclusief de notulen van de raadsvergadering. Terzijde: het is goed dat er notulen van de raadsvergaderingen zijn. Een stukje institutionele continuïteit in het geheugen is in de snel veranderende omgeving heel belangrijk. Ik merk dit terzijde op naar aanleiding van de vorige vergadering van het Presidium. Van meet af aan hebben er kostendragers in het project gezeten. De Duivenvoordecorridor is voor duur geld uitgekocht. Dit had onze fractie liever anders gezien. Wij waren tegen die hoge uitkoopprijzen, maar het is nu eenmaal zo gelopen. Van meet af aan was duidelijk dat daar iets tegenover moest staan. Laten we de last voor de gemeente, in het bijzonder voor de wethouder van Financiën, niet nog zwaarder maken. Die last is al fors genoeg. Ook terzijde: de provincie heeft duidelijk gemaakt dat het probleem van Voorschoten vooral in de uitgavensfeer zit en niet zozeer in het voldoende krijgen van inkomsten. De provincie deelt verder niet de kritische signalen van de Vereniging tot Behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten, zoals vorig jaar bleek in het overleg met de commissaris van de Koning en uit andere reacties op de brieven aan de provincie. Dat kun je jammer vinden, maar dat zijn feiten. Ik hoef niet de woorden te herhalen die de voormalige ONS/D66-wethouder Blommers in 2013 sprak over desastreuze gevolgen voor de financiën.

Laten we ook niet vergeten dat alternatieven onderzocht en besproken zijn. Ik heb zelf nog even het alternatief van de natuurbegraafplaats bekeken; dat was ook een van de alternatieven die onderzocht zijn. Ook daarbij was de conclusie dat het heel lastig is om goede financiële alternatieven te bekijken.

Een tweede citaat: "Men hoeft niet te hopen om iets te ondernemen, noch te slagen om te volharden." Dat citaat is toegeschreven aan Willem van Oranje. Als ik het oude Frans populair vertaal: "Het is niet nodig te slagen om te blijven doorzetten." De aanhouder wint niet altijd, maar hij of zij dwingt wel respect af. Dat geldt ook voor de vertegenwoordiging van de Vereniging tot Behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten en anderen. Zij hebben onder andere terecht gewezen op het gevaar van een geruisloze gebiedsverrommeling, met het niet handhaven van erfscheidingen. We hebben daarover een intensieve discussie gevoerd en we hebben de wethouder daarover intensief bevroegd. Ik denk dat het goed is dat de wethouder daar nog even op terugkomt, want het is voor onze fractie heel belangrijk dat er geen verrommeling plaatsvindt via uitbouw van schuurtjes en dergelijke. Starrenburg is bijvoorbeeld onder architectuur gebouwd. Woningen mogen niet zomaar uitgebouwd of aangebouwd worden. Misschien zijn er ook nog mogelijkheden in afspraken met de projectontwik-

kelaar om regelingen van dat soort te treffen. De waarschuwing dat de groene corridor slui-
penderwijs door verstedelijking dichtslibt, is volgens mij dus een terechte signalering. Dat
vraagt om een zorgvuldig beleid inzake erfafscheidingen. Ook voor de vragen over het land-
huis hadden wij begrip. Ook daarover hebben we in de commissie uitvoerig gesproken: over
de kleur, de dimensionering, de hoogte en de vraag of er niet meer mogelijkheden zijn om
het landhuis, dat nu bijna als een soort vuurtoren opvalt, meer een natuurlijke inpassing in
het gebied te geven.

Een derde uitspraak is van Henry Kissinger: "Elke goede beslissing is voor 51% juist, maar
ergens ook voor 49% onjuist." Wat wilde hij daarmee zeggen? Het gaat altijd om afwegingen.
Bij ieder besluit zijn er natuurlijk voors en tegens, maar op een gegeven moment moet je de
balans opmaken. Ook onze fractie ziet graag groen – groen, groener, groenst – maar er is in
de Randstad geen groen zonder een stevig prijskaartje. Laten we ook de pluspunten van het
project niet vergeten. Vanavond is bijvoorbeeld nog niet genoemd dat duurzaamheid een
heel belangrijk kwaliteitsaspect is van het plan Roosenhorst. De eisen en wensen die zijn
meegegeven aan de ontwikkeling van het plan, zijn afgeleid van de regionale Ambitietabel
Duurzame Stedenbouw en Duurzaam Bouwen en de Checklist Gebiedsontwikkeling. Qua
duurzaamheid is gestreefd naar een innovatief plan. Laten we dat ook niet vergeten bij de
keerzijde die door anderen is genoemd.

Wij zijn blij met een actieve rol voor het Q-team, het kwaliteitsteam, en met het feit dat zo-
wel het voorlopig ontwerp als het definitief ontwerp aan het Q-team wordt voorgelegd ter
advisering. Ik heb begrepen dat het college daarna besluit om het vast te stellen. Het is dus
goed dat het Q-team intensief betrokken wordt. In een voorgaande fase hebben wij als
commissie nog een overleg gehad met het Q-team. Daarbij zijn de plannen voorgelegd en
konden wij reageren. Ik zou de wethouder willen vragen of dat nog een keer kan gebeuren.
Ik denk dat dat de betrokkenheid bij het plan vergroot, ook bij de burgers.

De **voorzitter**: U bent heel goed in citaten, mijnheer Bremmer, maar zo zei de heer Pythago-
ras: zeg niet weinig dingen in vele woorden, maar vele dingen in weinig woorden. Dat geldt
niet alleen voor u; dat geldt voor iedereen in deze zaal.

De heer **Bremmer** (CDA): We can honor the past, mevrouw de voorzitter.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Ik dank alle raadsleden die hierover gesproken hebben en alle
mensen die zich de afgelopen jaren bezig hebben gehouden met Roosenhorst. Laat ik voor-
opstellen dat ik wel zie dat de uitkomst mogelijk verschillend is, maar dat de intentie van
eenieder die hierbij betrokken is geweest, eigenlijk dezelfde is, namelijk een zo goed moge-
lijke invulling van dit landschap. Dat het niet altijd past bij wat iedereen gewenst heeft, is
betreurenswaardig, maar is een feit. Toch waardeer ik ieders betrokkenheid en ieders inzet
daarbij.

De heer Van den Dool merkte op dat dit nog steeds een verliesgevend project is. Dat is helaas een waarheid. Hoewel we er alles aan hebben gedaan om te proberen om het verlies te beperken – dat staat op zeer gespannen voet met het handhaven van een zeer hoge kwaliteit – is dat een feit waarmee we moeten omgaan.

De heer Middelburg heeft aangegeven dat er, als je datgene wat er stond, vergelijkt met wat er gaat komen, toch sprake is van een aanzienlijke verbetering. Met de heer Bremmer wil ik zeggen: laten we er trots op zijn dat hier de eerste nul-op-de-meterwijk komt te staan. Dat is toch iets fantastisch, hier in Voorschoten.

De verrommeling waarvoor gewaarschuwd wordt, proberen we op twee manieren tegen te gaan. Nou, niet proberen; die verrommeling gaan we op twee manieren tegen. Ten eerste door civielrechtelijk het een en ander vast te leggen; dat gebeurt. Ten tweede door handhaving vanuit onze rol als gemeente, publiekrechtelijk. Daar zijn afspraken over gemaakt. De erfafscheidingen zijn genoemd. Er zijn afspraken over erfafscheidingen, die niet mogen bestaan in de nabijheid van de openbare ruimte. Er moet minimaal 3 meter afstand worden gehouden en zij mogen niet hoger zijn dan 0,5 meter. Wat natuurlijk wel mag: bosschages, struiken en dat soort zaken, maar die dragen bij aan het groene karakter van dit gebied.

De heer Von der Assen vroeg of we nader kunnen onderzoeken of het mogelijk is om de bestemming te herzien. Na vaststelling van het bestemmingsplan wordt die mogelijkheid uiteraard kleiner, maar we blijven in dialoog met het Q-team en met de bouwer en we zullen bekijken waar mogelijk, binnen de zeer smalle marges die overblijven, tot verbetering kan worden gekomen.

De heer Bremmer vroeg of wij het Q-team kunnen uitnodigen om met de commissie WRG van gedachten te wisselen of in gesprek te gaan over waar het Q-team zich mee bezighoudt en wat de commissieleden beweegt. Dat zeg ik graag toe. Dat was volgens mij ook een vraag van de heer Van den Dool; die toezegging geldt dus voor beiden.

De heer **Van den Dool** (VVD): Een kleine aanvulling: als het Q-team zich hier na zo'n gesprek een bepaalde mening blijkt te vormen, kan het Q-team dan überhaupt nog iets doen?

Wethouder **Rasch**: Nadat wij in een uitgebreid proces zijn gekomen tot het vaststellen van criteria, op basis waarvan gegund is aan een ontwikkelaar op voorwaarde dat een bestemmingsplan gewijzigd gaat worden, worden de marges voor beïnvloeding steeds kleiner. Waar mogelijk zullen we het gesprek aangaan en daarbij zullen we ook het gesprek voeren over de mogelijke kleur of materieelkeuze van de witte villa, maar de marges zijn smal. Ik ben ook heel benieuwd wat er uit dat gesprek tussen u en het Q-team zal komen. Ik denk dat ik hiermee op alle vragen en opmerkingen ingegaan ben.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik wil nog een paar opmerkingen maken. Ik deel de visie van de heer Maassen over de lintbebouwing, waardoor er op een bepaald ogenblik geen herkenbare groene cirkel meer om Voorschoten komt. Dat vinden wij een essentieel punt voor de herkenbaarheid van Voorschoten. Ik herhaal dat voldoende alternatieve financieringsmogelijkheden tot in detail zijn aangereikt. Ik voel mij dus absoluut niet aangesproken door de mededeling dat wij dit moeten doen omdat wij zoveel geld tekortkomen. Integendeel, het geld is op omdat we de afgelopen jaren veel te veel aan infrastructuur hebben besteed; dat agendapunt staat straks op de agenda. Als je het aan de ene kant uitgeeft, moet je vervolgens weer gaan bouwen om het andere asfalt neer te leggen. Een alternatieve bouw op de Kniplaan is helemaal niet onderzocht; dat alternatief is niet onderzocht. Last but not least: glas kun je nog verwijderen, maar wat er nu aan stenen staat, raak je nooit meer kwijt.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Met betrekking tot de vraag of de zojuist door mij geschetste alternatieven voldoende zijn onderzocht, wil ik opmerken dat het alternatief van bebouwing langs de Kniplaan, zoals de heer Van der Meij al zei, inderdaad niet of niet voldoende is onderzocht, al was het maar omdat de status van dat terrein op dat moment nog volstrekt onduidelijk was. Volgens mij is die status nog steeds onduidelijk, maar ik zeg juist: onderzoek dat en bekijk of daar iets mogelijk is.

Ik ben de wethouder erkentelijk voor zijn antwoorden. Ik begrijp daaruit dat hij van goede wil is om in overleg met het Q-team en de bouwer te bekijken wat er binnen de marges van het bestemmingsplan mogelijk is. Denkt hij dat het mogelijk is om het bouwplan zoals dat er nu ligt, zodanig te veranderen dat althans een deel van die bebouwing zo veel mogelijk langs de lintbebouwing van de Veurseweg en de Kniplaan zou kunnen worden gerealiseerd? Dat zou ik graag nog van de wethouder horen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Nogmaals: de VVD beschouwt dit vooral als een technische afsluiting van dit enorme project. Vandaar dat wij inhoudelijk niet heel veel gezegd hebben. We hebben er in het verleden ook voor gepleit om de bebouwing aan te laten sluiten bij de bestaande bebouwing. Dat kon helaas niet. Dat was misschien al bijna twee jaar geleden. Er wordt nu nog om allerlei alternatieven gevraagd. De uitkomst was toen waarschijnlijk helaas niet naar ieders tevredenheid. Dat is niet altijd fijn, maar ik wil degenen die die alternatieven nu nog allemaal oprakelen en die hiertegen zullen stemmen, vragen of voor hen de financiële consequenties duidelijk zijn. Ook die zijn immers uitgebreid besproken en die zijn helaas wel heel erg hard.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Ik heb zojuist mijn best gedaan om aan te geven dat de financiële consequenties van het aannemen van dit bestemmingsplan weleens groter zouden kunnen zijn. Dat kan namelijk betekenen dat we tot in lengte van jaren uitstel krijgen van de realisering van het project en mogelijk zelfs een beslissing van de rechter, waardoor het hele zaakje niet door kan gaan. Dan zijn we echt veel verder van huis.

De heer **Van der Meij** (D66): Er zijn expliciet voldoende alternatieve financieringsbronnen aangeboden. Die zijn gewoon niet onderzocht, hoe de heer Van den Dool het ook wendt of keert. Dat vinden wij natuurlijk heel vervelend en dat is ook heel vervelend, maar zeg nou niet dat die alternatieven wel zijn uitgezocht; zij zijn niet uitgezocht.

De **voorzitter**: In deze raadsperiode en ook al lang daarvoor zijn vaak standpunten met elkaar uitgewisseld. Eén ding is heel erg zeker: u gaat het daar met elkaar niet over eens worden. In de discussie hebben verschillende sprekers ook aangegeven dat dit bestemmingsplan eigenlijk een finale is van een lang- en meerjarige discussie. Het lijkt mij vanavond niet aan de orde om weer te praten over de alternatieven en dergelijke, omdat ik merk dat er een meerderheid is voor het voorstel. Ik bedoel dat gewoon praktisch. Natuurlijk hebt u het recht om uw argumenten om tegen te stemmen, op tafel te leggen, maar de inhoudelijke discussie lijkt mij op dit moment niet opportuun. Ik geef de wethouder de gelegenheid om antwoord te geven op de vragen die in de tweede termijn zijn gesteld.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. De heer Von der Assen vroeg of ik in gesprek wil gaan om te bekijken of het bouwplan zodanig veranderd kan worden dat het, in mijn eigen woorden, op een iets andere locatie komt te liggen. Dit is geen onwil mijnerzijds, maar wij hebben ons contractueel gebonden aan dit perceel en deze locatie. Daar zijn wij aan gebonden. Binnen de marges van wat contractueel vastgelegd is, kunnen we bekijken of er nog iets te doen valt, maar ik zeg daarbij dat die marges uitermate smal zijn. Dan heb je het misschien over kleur en materieelkeuze of iets dergelijks, maar veel meer ruimte zie ik eerlijk gezegd niet.

De **voorzitter**: We gaan over tot de stemming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van D66, de SP en GroenLinks ertegen hebben gestemd.

7. Financieel herstelplan (Kadernota 2017) (raadsregistratienummer Z-10148)

De **voorzitter**: In de commissie is uitvoerig en indringend met elkaar gesproken, soms op een toon en met een inhoud die niet altijd in positieve zin bijdroeg aan een snelle besluitvorming, maar we weten allemaal dat het onderwerp beladen is, omdat het mogelijkwijs grote consequenties kan hebben voor betrokkenen: inwoners, verenigingen, stichtingen en noem maar op. We weten tegelijkertijd dat een bedrag van € 3 miljoen à € 4 miljoen niet als manna uit de hemel komt vallen. Er zal dus iets moeten gebeuren. Dat gaan wij deze zomer binnen onze organisatie, met onze medewerkers en onder aanvoering van de wethouder vertalen in een begroting die straks in de raad besproken zal worden. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat de raad ten aanzien van het financieel herstelplan kaders meegeeft van waaruit en waarmee wij kunnen gaan werken.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Eigenlijk zitten we sinds december 2016 met het woord "herstelplan". In december 2016 greep de provincie in en keurde zij de begroting van 2017 voor Voorschoten niet goed. De begroting was niet structureel sluitend en wij moesten een herstelplan gaan opstellen. Sindsdien staat de gemeente Voorschoten onder provinciaal toezicht. Dat heeft absoluut nadelen, maar het heeft ook een heel groot voordeel gehad. De provincie heeft namelijk op verzoek van de gemeente Voorschoten de begrotingsscan Voorschoten opgesteld. Die levert ontzettend veel nuttige inzichten op. Als je moet beslissen waarop je gaat snijden of bezuinigen en waaraan je minder gaat uitgeven, is het heel verstandig om eerst tot in detail te bekijken waaraan je nu te veel uitgeeft en waaraan niet. In deze begrotingsscan worden de uitgaven van Voorschoten vergeleken met vijf vergelijkbare gemeenten en wordt bekeken wat je als gemeente uitgeeft aan een bepaalde begrotingspost. Dat is gedaan voor de hele begroting. Er worden gemiddelden opgemaakt en er wordt bekeken of Voorschoten daar in vergelijking met de andere gemeenten veel of weinig aan uitgeeft. Daar komt heel interessante informatie uit, bijvoorbeeld dat Voorschoten aan ozb op niet-woningen, dus voor bedrijven, per jaar € 0,5 miljoen, dus € 500.000, minder binnenkrijgt dan die andere gemeenten. € 0,5 miljoen! Als je € 3 miljoen tot € 4 miljoen moet gaan bezuinigen, lijkt het mij verstandig om daarnaar te kijken. In het huidige herstelplan staat de verhoging van de ozb op niet-woningen nog op € 25.000. Dat vind ik heel weinig. Dat staat niet met elkaar in verhouding. Daarop krijg ik graag een reactie van de wethouder: is het mogelijk om daar nog eens goed naar te kijken?

Een tweede punt dat in de begrotingsscan opvalt, is dat bij die andere gemeenten zo iets bestaat als parkeerbelasting. Mijn eerste vraag is heel informatief: is dat hetzelfde als betaald parkeren of moet ik dat anders zien? Gaat dat om schijven? Gaat dat via de gemeentelijke heffingen? Wat is parkeerbelasting? Wij hebben daar in de raad al eerder naar gevraagd en wij kregen van het gemeentebestuur steeds de reactie dat betaald parkeren in ieder geval geen optie zou zijn omdat de investeringen – bijvoorbeeld in parkeerwachters, parkeermeters en zo – hoger zouden zijn dan de opbrengsten. Ik vraag het heel voorzichtig: klopt mijn conclusie uit de begrotingsscan dat andere gemeenten daar wel aan kunnen verdienen? Of zitten die kosten ergens verstopt, waardoor ik die er niet zo snel uit haal?

De derde waarneming is dat Voorschoten aan posten zoals cultuur, sport, zorg en subsidies voor verenigingen aanmerkelijk minder uitgeeft dan de vergelijkingsgemeenten. In het herstelplan staan juist heel veel posten uit deze sectoren in onze bezuinigingsvoorstellen. Dat vind ik raar. Ik vraag de wethouder of het niet logischer is om te bezuinigen op de onderwerpen waaraan je relatief veel uitgeeft en niet op de onderwerpen waaraan je al relatief weinig uitgeeft. Anders houd je daar helemaal niets meer over.

Een heel opvallend punt betreft de zogenoemde beheerplannen voor de openbare ruimte, dus alles van wegaanleg tot wegonderhoud en maaien; volgens mij komt daar nog veel meer bij kijken. Daaraan blijken wij miljoenen meer uit te geven dan andere gemeenten. Miljoenen! Uit mijn hoofd zeg ik dat het in de buurt van € 4 miljoen is. De wethouder en zijn financiële team hebben dat ook gezien. Zij zijn meteen verder gaan kijken: waar zit dat nou

in? Zij hebben daar een kort rapportje over laten opstellen, de Second Opinion Beheerplan wegen. Op mijn verzoek is dat aan de agenda toegevoegd. Daarin is uitgezocht hoe het kan dat je daaraan zoveel meer uitgeeft. Een van de opvallendste conclusies was dat wij bij het plannen van wegaanleg en wegonderhoud risicomarges gebruiken van 12% tot 15%, terwijl 5% normaal zou zijn. Als ik het goed interpreteer, betekent dit dat de door ons gebruikte risicomarge twee tot drie keer te hoog is. Wat betekent dat nou in harde euro's? Hoeveel kan het terugbrengen van die risicomarge tot die gebruikelijke 5% per jaar opleveren? Daar ben ik erg benieuwd naar. Ik hoop dat de wethouder daar wat meer inzicht in kan geven, want dat staat juist niet in het rapport.

Toen wij voor het eerst een herstelplan bespraken, was er een hele discussie over de verhouding die bij al die bezuinigingen, al die miljoenen die we nu moeten gaan schrappen in Voorschoten, moet worden aangebracht tussen inkomsten en uitgaven. De afspraak was toen om 50% uit de inkomsten en 50% uit de uitgaven te halen. In gewoon Nederlands betekent dit: 50% inkomstenverhoging – grotendeels belastingverhoging – en 50% bezuinigingen, dus schrappen op uitgaven. Er was nog wel een klein puntje met het woonlastenbeginsel, dat voor de provincie de aanleiding – let op: ik zeg "aanleiding" en niet "oorzaak" – was om in te grijpen in de begroting van Voorschoten. Dat is rechtgezet en daarna wordt de 50/50-verdeling toegepast. In die visie kan mijn fractie zich vinden. Verder zouden we de oproep tot het college willen doen om vooral korte klappen te maken in de bezuinigingsvoorstellen. Nu staat er een hele lijst met heel pijnlijke bezuinigingen, zoals het zwembad, de kinderboerderij en de subsidies op sportverenigingen. Aan al die dingen geeft Voorschoten relatief al weinig uit. Al die initiatieven vallen om als die subsidie wordt ingetrokken. Wij zouden zeggen: gebruik die 50/50-verdeling nadat je het woonlastenbeginsel hebt toegepast en ga dan met de begrotingsscan aan de slag. Ga voor de inkomsten dus eerst kijken naar die ozb op niet-woningen, die bedrijven-ozb, die relatief zo laag is. En ga bij de uitgaven eerst kijken naar de beheerplannen en hoe je daar heel veel op kunt besparen voordat je al die kwetsbare initiatieven aanpakt die nu op de bezuinigingslijst staan.

De tweede piketpaal die de wethouder wil slaan, betreft het beheer van de openbare ruimte. Dat gaat van kwaliteitsniveau B naar kwaliteitsniveau C. Ik heb daar een paar vragen over. De eerste ligt het meest voor de hand: wat gaan de inwoners hiervan merken? Wat betekent een wijziging van B naar C? De tweede vraag betreft de financiën, want het gaat uiteindelijk om bezuinigingen. Als ik de begrotingsscan goed heb gelezen, zouden we hiermee per jaar ongeveer € 1,5 miljoen kunnen bezuinigen. Klopt dat? En zit de € 1,5 miljoen waarover we het hebben, in de eerder genoemde € 4 miljoen met betrekking tot de beheerplannen? Of komt die daar nog bovenop? Dat is mij niet helemaal duidelijk.

Er wordt aangegeven dat de bezuinigingen waar Voorschoten voor staat, ongeveer € 1 miljoen hoger zijn dan waar we het in maart over hadden, omdat er in 2021 ook nog zoets komt als de afschaffing van het precariorecht, waardoor Voorschoten nog een extra bezuiniging van € 1 miljoen moet realiseren. Wij nemen daar kennis van. Het is niet anders. We zul-

len daarmee moeten dealen. Het is alleen wel heel jammer dat we die precario anderhalf jaar geleden nog hebben verhoogd omdat er zo nodig een voetbalveld moest komen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Volgens mij blijkt uit het herstelplan dat het voetbalveld over twee of drie jaar is betaald uit de precariorechten.

De heer **Maassen** (SP): Dat klopt helemaal, mijnheer Van Oostrum, maar de precario staat dus wel in onze begroting en moet dus ook vervangen worden.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Dit is een bijzonder lastig dossier. U mag ook best weten, mevrouw de voorzitter, dat ik de afgelopen jaren best wel wat lastige dossiers heb gedaan, maar dat dit de eerste keer is dat ik letterlijk wakker heb gelegen van een dossier. We hebben de RijnlandRoute gehad, de invoering van de 3D's en het vernoemen van een straat naar een voormalige burgemeester. Dat waren allemaal heel lastige dossiers, maar dit is het eerste en enige dossier waardoor ik slaap heb verloren. Dat komt omdat het gewoon verdomd lastig en frustrerend is. Er worden hier maatregelen voorgesteld waarvan we allemaal weten dat we die liever niet willen. De heer Maassen noemde er een heleboel, onder andere subsidies voor het zwembad en culturele voorzieningen. Het zijn nogal wat dingen waar je het dan met de gemeenschap over hebt. Zoals ik in de commissie aangaf, heb ik me in ieder geval bij de commissievoorbereiding minder dan gebruikelijk geconcentreerd op de techniek en de stukken en heb ik vooral met heel veel van onze inwoners gepraat. Daar komt het heel duidelijke beeld uit dat de inwoners echt iets anders willen dan de keuze die wij wellicht moeten maken. Dat is dus gewoon verdraaid lastig; daar ben ik eerlijk in.

Aan de andere kant is er de door het college in de commissievergadering heel helder gecommuniceerde realiteit dat we wel iets moeten doen. We moeten gewoon bezuinigen. Het kan helaas niet alleen met de inkomsten. Ik ben het volstrekt met de heer Maassen eens dat er in de ozb eventueel nog ruimte zit voor een eerlijkere verdeling tussen woningen en niet-woningen. Ik ben het ook volstrekt met de heer Maassen eens dat we het woonlastenbeginsel alsnog moeten toepassen. Ik ben het er dus helemaal mee eens dat er aan de inkomstenkant dingen moeten gebeuren, maar ook als je die inkomstenkant regelt, blijft er helaas nog een heel groot gat over. Je kunt dus niets anders doen dan ook iets doen aan je uitgaven.

Ik kom nu bij de voorliggende voorstellen en de genoemde uitgangspunten, bijvoorbeeld het onderhoud van de buitenruimte. Dat gaat mij ook echt aan het hart. Twee of drie jaar geleden hebben we op dit punt een discussie gehad. We hadden alles op niveau A. Dat ging in de buitenruimte naar niveau B. Ik kan vertellen dat ik daar destijds zeer gemotiveerd tegen heb gestemd. Ik zie het goede onderhoud van wegen en openbaar groen oprecht als een van de kerntaken van de gemeente. Ik denk dat het belangrijk is voor inwoners. Die krijgen daar heel veel woongenot voor terug. Ik wilde dus eigenlijk al niet naar niveau B, maar toch zal ik instemmen met dit voorstel dat we naar niveau C moeten, omdat we nu eenmaal moeten besparen. Soms moet je immers lastige keuzes maken. Ik kan wel vasthouden aan wat ik allemaal wil, maar dan moet ik ook een potje van enkele miljoenen per jaar meenemen. Dat

vind ik helaas nergens anders. Daar komt bij dat er, zoals de heer Maassen al aangaf, over een aantal jaren nog een extra gat bij komt omdat de inkomsten uit de precariorechten gaan wegvallen. Veel eenvoudiger wordt het er dus helaas niet op.

Ben ik dan blij met elke regel en elk voorstel in het herstelplan? Nee dus. Dat is helder. Er zitten er zelfs enkele tussen waar ik echt grote, grote moeite mee heb. Ik weet ook dat daar vanuit de samenleving grote bezwaren tegen zijn. Ik ben daarom van mening – die discussie hebben we ook in de commissie gevoerd – dat het belangrijk is om dit herstelplan niet direct vast te stellen – want dan heeft het in ieder geval in mijn perceptie direct het gewicht van vaststaand beleid – maar om kennis te nemen van dit herstelplan. Tegelijkertijd begrijp ik dat, net zoals wij als raadsleden hier wellicht slaap door verliezen, dat misschien nog meer geldt voor de collegeleden, die samen met de ambtenaren hier dag in, dag uit mee bezig zijn en misschien nog meer dan wij de verantwoordelijkheid daarvoor voelen en ervaren. Dan kan ik het college ook niet op pad sturen zonder enige richting. Ik kan wel zeggen dat ik hier alleen kennis van wil nemen, maar ik begrijp dat dat te weinig is. Vandaar dat ik absoluut bereid ben om in te stemmen met de formulering "geen bezwaar dat dit langs deze lijnen van het herstelplan verder wordt uitgewerkt". Dat is dus inclusief die vervelende bezuinigingen op bijvoorbeeld het zwembad en subsidies. Met veel pijn in het hart kan ik ermee instemmen dat daar in de richting van de begroting verder naar wordt gekeken. Daarbij heb ik uiteraard ook in mijn achterhoofd dat, zoals door het college in de commissievergadering is gezegd, in het proces in de richting van de begroting uiteraard nog wordt gesproken met de betrokken partijen. Ik interpreteer dat uiteraard als een inspanningsverplichting en niet als een resultaatverplichting. Er wordt gesproken om te bekijken hoe dingen misschien toch nog creatief kunnen worden ingericht, zodat voorzieningen zo veel mogelijk kunnen blijven bestaan, wellicht met minder of geen gemeentelijke bijdrage maar op een andere manier vormgegeven. Dat is uiteraard wel heel belangrijk. Dat is ook de reden waarom ik dit niet wil vaststellen, want er hangt uiteindelijk nog heel veel af van wat daar wel of niet kan gebeuren.

Ik benijd het college en de organisatie daarachter absoluut niet. Zij moeten hier nu invulling aan gaan geven. Ik denk wel dat zij daarbij veel steun kunnen hebben van de door de heer Maassen al genoemde begrotingsscan van de provincie. Ik denk dat daar absoluut aanknopingspunten in staan. Het beheer is daar wederom duidelijk een punt in. Er staan ook andere punten in, onder andere op het punt van de jeugdzorg. Hoewel wij die een zeer warm hart toedragen, gingen mijn wenkbrauwen omhoog: misschien kan het daar nog iets anders?

Het allerbelangrijkste is uiteraard: wel graag met veel betrokkenheid en het meenemen van de samenleving. We hebben een aantal inspraakavonden gehad. Ik weet dat er ook nog een enquête uitgaat die een digitaal vervolg krijgt en waar mensen persoonlijk op terug kunnen komen. Ik denk dat het ontzettend belangrijk is dat we, als we straks op het punt komen dat we die moeilijke knopen definitief moeten doorhakken, onze inwoners hebben laten zien dat we hun creativiteit hebben gebruikt en dat we hebben geluisterd naar hun belangrijkste bezwaren. Ik denk dat we dan in november met een gerust hart ... "Met een gerust hart" is overdreven, maar dan kunnen wij in november, onszelf en onze inwoners recht in de ogen

kijkend, ook moeilijke keuzes maken, als we er maar voor zorgen dat we die mensen voldoende meenemen, naar hen luisteren en, als het eventjes kan, ook hun inbreng en creativiteit benutten om de problemen die we helaas hebben, op te lossen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Uiteindelijk draait het allemaal om de begroting voor 2018 en vooral het meerjarenperspectief dat daarin staat. Wij hopen van harte dat dat meerjarenperspectief duidelijk en sluitend is en dat we daarop kunnen bouwen. Om daartoe te komen, zullen we een aantal keuzes moeten maken. Daarbij hebben de begrotingsscan en een aantal door de provincie aangekaarte zaken ons geholpen. Ten eerste noem ik meteen de beheerplannen, want meer dan een jaar geleden heeft de VVD-fractie er al op gehamerd dat we daar zeer kritisch naar moeten kijken. Daarin zijn wij gesteund door coalitiepartijen om te bekijken hoe dat anders kan. Wij hadden al het vermoeden dat daar wel wat lucht in zit. We zijn heel blij dat de provincie en, zoals nu blijkt, ook meerdere partijen een jaar later tot dat inzicht zijn gekomen. Uit de begrotingsscan en de second opinion blijkt inderdaad dat daar lucht in zit, maar heel eenvoudig ligt het allemaal niet, want er zijn altijd wel aannames en er zijn altijd zaken te doen. Uit de begrotingsscan blijkt ook dat de situatie nooit helemaal een-op-een met andere gemeenten te vergelijken is.

Ik noem nog een aantal dingen uit de begrotingsscan. Een belangrijk punt is dat er is geconstateerd dat Voorschoten ook een heleboel dingen goed doet. Bij de presentatie over de begrotingsscan kwam ook duidelijk naar voren dat Voorschoten een aantal dingen financieel gezien goed voor elkaar heeft, maar het grote punt is dat wij aan een aantal grote dingen te veel geld uitgeven, ook in verhouding. De VVD geeft het college mee om komende zomer te bekijken waarom wij op een aantal punten in verhouding te veel geld uitgeven, maar dat zal het college vast gaan doen. Ik noem één van die punten, het riool. Daar heb ik een uitgebreide vraag over gesteld en daar heb ik een heel mooi antwoord op gekregen. Ik heb daar uiteindelijk uit begrepen dat we inderdaad goed moeten bekijken waarom we op dat punt te veel geld uitgeven. Het zou namelijk best zo kunnen zijn dat de bodemgesteldheid van Voorschoten op een aantal punten dermate slecht is dat wij daardoor veel hogere uitgaven moeten maken dan wij daarvoor uit het Gemeentefonds krijgen. Net als in de commissie pleit ik ervoor om de discussie over de uitkering uit het Gemeentefonds aan te gaan, omdat er hoogstwaarschijnlijk echt punten zijn waarop Voorschoten relatief te weinig krijgt in vergelijking met wat voor gemeente wij zijn, de bodemgesteldheid en allerlei andere kenmerken. Wij vinden het belangrijk dat er kritisch naar die inkomstenbron wordt gekeken, want alles wat daar mogelijk anders – met name omhoog – kan, zou welkom zijn.

Dan uiteraard de uitgaven. Wij zijn het niet alleen door de begrotingsregels maar ook ten opzichte van onze inwoners verplicht dat wij een sluitende begroting maken. Daarin zullen keuzes gemaakt moeten worden. Een aantal van die keuzes staan in dit herstelplan. Een aantal van die keuzes zijn hard en pijnlijk, want de geldkraan zal op een aantal punten moeten worden dichtgedraaid. Ik zeg met name "de geldkraan", want dit betekent niet dat alles dicht moet of niet meer kan. De VVD wil benadrukken dat ook door op een andere manier

naar dingen te kijken, best dingen mogelijk zijn maar hoogstwaarschijnlijk voor een lager bedrag dan wij nu betalen; daar gaat het uiteindelijk om.

De VVD zal instemmen met het herstelplan, in ieder geval met de belangrijke punten daarin, die als uitgangspunten kunnen dienen voor de te maken begroting. Uiteraard zal de VVD-fractie ook na de zomer goed bekijken hoe de begroting uiteindelijk gaat worden. Wij hebben daar al een aantal dingen voor meegegeven. Ik wil nog een paar dingen herhalen. Ik heb het zojuist gehad over de inkomsten uit het Gemeentefonds. Wij kijken ook naar meer inkomsten door het verhogen van de belasting. Dat zit aan de ene kant in de woonlastenbenadering. De VVD heeft daar een duidelijke mening over, maar het is niet te vermijden dat de ene belasting voor de andere wordt ingeruild. Dat hebben we een jaar mogen uitstellen, maar dat jaar is voorbij. We zullen dat dus moeten inruilen. We hebben begrepen dat daarbovenop een ozb-verhoging komt; tenminste, dat is een voorstel. Het voorstel is dat de helft komt uit meer inkomsten en dat de andere helft op een andere manier wordt gezocht. De VVD is hier kritisch over, maar kan hier in beginsel mee instemmen.

Binnen de ozb zijn er een deel voor de woningen en een deel voor de niet-woningen. Wij hebben gevraagd of daar goed naar gekeken kan worden en of die verhouding anders kan komen te liggen dan nu. Dat is misschien meteen al een antwoord aan de SP. Ik geef daar meteen bij aan dat, als je bedrijven gaat belasten, zij dat uiteraard zullen doorberekenen in de prijs van hun producten. Die zullen dus duurder worden. Ik hoop dat de partijen aan mijn linkerkant, die daar nu mee instemmen, dit ook beseffen, maar voor de VVD is dit een belangrijk punt, want een eerlijkere verdeling van de belasting vinden wij belangrijk.

De heer **Maassen** (SP): Ik geloof dat we het best eens zijn over de te nemen maatregel. Ik wil de heer Van den Dool, die aangeeft dat belastingverhoging hogere prijzen oplevert, alleen meegeven dat dit dan nu ook moet betekenen dat we heel goedkope producten in dit dorp hebben, omdat we nu een relatief lage belasting hebben. Of is dat niet zo?

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat is een marktprincipe. Ik weet niet of het laag of hoog is, maar als je meer belasting gaat vragen, zullen bedrijven dat gewoon in hun producten doorrekenen. Dat is de consequentie, maar die consequentie aanvaardt de VVD graag, omdat dat een eerlijkere verdeling is dan het alleen neerleggen bij de ozb op woningen.

Een van de belangrijke maatregelen betreft het onderhoudsniveau voor de buitenruimte. We hebben begrepen dat wij in het verleden hebben vastgesteld dat het onderhoudsniveau gedifferentieerd is. Nemen we daar nu ook afscheid van? Tenminste, is het het voornemen om daar afscheid van te nemen en gaat elke vierkante centimeter van Voorschoten naar een ander niveau of houden wij het centrum op een hoger niveau en gaat de rest naar een lager niveau? Daar krijgen wij graag duidelijkheid over. Ook in financieel opzicht krijgen wij daar graag duidelijkheid over; misschien kan dat nu niet, maar dan kan dat in het najaar, zodat daar misschien ook gedifferentieerd over besloten kan worden, mits de situatie dat toelaat.

Wij hebben zeer goed gehoord dat er ook nog bezuinigd moet worden om het wegvallen van de precariobelasting op te vangen. Nogmaals, het draait om het meerjarenperspectief. Dat geldt niet alleen voor de VVD-fractie; ook de provincie heeft dit zeer duidelijk gezegd. Dat zal dus moeten worden opgevangen. Dat zal bovenop de rekening komen die nu op tafel ligt. We zullen dus ruim verder moeten. Nogmaals, de VVD hoopt dat uit de beheerplannen een zodanige ruimte te creëren is dat we de precariobelasting daar over drie à vier jaar mee kunnen opvangen. Dat weten we pas in het najaar, maar we hebben daar wel goede hoop op.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter. Misschien verwacht u het niet van mij, maar ik wil graag beginnen met een compliment. Ja, ik geef toe dat dat een onverwachte invalshoek is, maar het is in ieder geval voldoende om de zaal bij mijn betoog te betrekken. Dat compliment geldt voor de afdeling Planning en Control, die toch weer met een contourenplan voor een structureel sluitende begroting is gekomen. Zoals bekend heb ik een hekel aan het woord "herstelplan". Er is heel veel werk verzet om toch weer met een dergelijk contourenplan te komen. Dank en mijn complimenten daarvoor. In het verleden is gevraagd of wij de komende periode behoefte hebben aan meer en diepgaande documenten. Wat onze fractie betreft niet. Laten we maar gewoon werken aan de begroting voor 2018 en laten we daar onze tijd en moeite aan besteden. Ik denk dat dat belangrijk is.

Er zijn enkele stukken aan de agenda toegevoegd, ten eerste de begrotingsscan van de provincie. De heer Middelburg zei dat hij een slapeloze nacht heeft gehad. Ik ook, maar eerlijk gezegd was dat een aantal jaren geleden. Wie wat bewaart, heeft wat. Ik heb hier een document waarin staat: "Voorschoten geeft op alle beleidsonderdelen meer uit dan het Gemeentefonds voorziet. Dat geldt met name voor bebouwing en omgeving en voor bestuur." Hé, zult u zeggen; dat ken ik! Ja, dat is dus gewoon oude wijn in nieuwe zakken. Persoonlijk heb ik niets tegen oude zakken. Die grap was bedacht, mijnheer Binnendijk; ik heb 'm gelanceerd! Ik ben wél een voorstander van oude wijn in oude amfora's. Wat we vier jaar geleden hadden moeten doen, staat in rapporten van de Rekenkamercommissie van vier jaar geleden. Wij hebben er als D66 vanaf 2014 permanent op gehamerd dat we op een aantal onderdelen veel te veel geld uitgeven. Het is niet zo dat wij te weinig krijgen; nee, wij geven te veel uit. Dat is het probleem. Deze begrotingsscan geeft dat nog eens helder aan.

We willen een aantal opmerkingen maken over die structureel sluitende begroting voor 2018. Ten eerste vinden wij dat de bevindingen van de begrotingsscan integraal moeten worden meegenomen bij de sluitende begroting voor 2018, dus minder naar steen en asfalt en meer naar cultuur en recreatie. Ten tweede hebben wij in de commissievergadering een beperkt aantal punten genoemd waarmee we niet akkoord kunnen gaan. Die punten zal ik straks herhalen. Het volgende wat wij vinden en voorstellen, is dat inwoners van de gemeente via de website of op een andere manier de gelegenheid moet worden geboden om met creatieve suggesties voor bezuinigingen te komen. Ten slotte: als wij door minder taken of door een andere bezetting nog wat efficiencywinsten kunnen maken bij de Werkorganisatie, laten we dat dan niet nalaten.

Wij zijn binnen de fractie nog even nagegaan of wij een zinnige vraag konden verzinnen. Dat is niet gelukt, maar we hebben wel een aantal zinnige amendementen en moties. De in ons amendement voorgestelde wijziging van de tekst van het raadsvoorstel houdt mede in dat we ook rekening houden met de begrotingsscan van de provincie. Het amendement luidt:

"Amendement 009.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-10148 d.d. 20 juni 2017,

Besluit:

De beslispunten als volgt te wijzigen:

- 1. Kennis te nemen van de Nota financieel herstel en geen bezwaren uit te spreken tegen uitwerking van de uitgangspunten van schil 1 en verdere uitwerking van de bezuinigingsmogelijkheden uit schil 2, welke bij de begroting 2018-2021 voor elkaar ingewisseld kunnen worden waarbij een structureel en reëel sluitende begroting een randvoorwaarde is;*
- 2. Kennis te nemen van de bevindingen en aanbevelingen in de Begrotingsscan Voorschoten (mei) 2017;*
- 3. Kennis te nemen van suggesties die burgers hebben aangedragen of nog zullen aandragen;*
- 2. Voor onderhoud van de buitenruimte over te gaan van niveau B naar C en de (financiële) consequenties te verwerken in de begroting 2018-2021;*
- 3. Kennis te nemen van de afschaffing van precariobelasting, waardoor het meerjarenbeeld in 2022 € 1.075.000 verslechtert.*
- 4. De overige informatie en de standpunten die tijdens de behandeling van de Nota financieel herstel 2018 worden gewisseld, te gebruiken bij de voorbereiding van de begroting en richting te geven aan de dekkingsmogelijkheden."*

Naast dat amendement dien ik een motie in om burgers meer te betrekken bij het onderwerp waarover we het nu hebben. De motie luidt:

"Motie 027.

De raad van de gemeente Voorschoten. In vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017,

kennisgenomen van de financiële situatie van Voorschoten, van de jaarrekening 2016, de begrotingsscan, het herstelplan en de begroting 2017;

bijgewoond meerdere bijeenkomsten waarin de inwoners van Voorschoten hebben kunnen reageren op de huidige situatie van preventief toezicht van de provincie Zuid-Holland op de gemeente Voorschoten en op het herstelplan van de gemeenteraad van Voorschoten;

gehoord de bezorgde reacties van Voorschotenaren die willen meedenken maar die deze bijeenkomsten niet konden bijwonen, resp. op een andere manier willen meedenken;

verzoekt het college om:

- met de inwoners én vrijwilligers van de gemeente na te denken over het organiseren van bijeenkomsten over het in stand houden van voorzieningen op het gebied van sport, cultuur, recreatie en Wmo-zorg door samen oplossingen te bedenken, hetzij door kostenreductie, hetzij door alternatieve werkmethoden;*
- inwoners die een specifieke kennis hebben m.b.t. financiën en de fysieke omgeving / openbare ruimte, uit te nodigen voor een bijeenkomst waarin de financiën en de begrotingsscan worden toegelicht met het oogmerk samen oplossingen te bedenken teneinde de kosten voor deze taken die de gemeente op deze domeinen dient uit te voeren, omlaag te brengen;*
- inwoners van Voorschoten gedurende de zomer in staat te stellen in de zomer suggesties en plannen in te dienen om de bovengenoemde en andere taken van de gemeente op een efficiënte(re) manier uit te voeren. De gemeente voorziet iedereen van een reactie wat er met de suggestie zal worden gedaan,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Op het punt van de inkomsten en de uitgaven zijn er twee tegenstrijdige opvattingen en visies. De eerste opvatting en visie over de parkeerbelasting is dat de kosten niet opwegen tegen de baten. Oké, dat kan. De provincie geeft expliciet aan dat het de moeite waard is – ook wij vinden dat de moeite waard – om een onderzoek te doen naar lasten en baten en om de consequenties van invoering van die parkeerbelasting in beeld te brengen, zodat we daar een besluit over kunnen nemen. Daarom dien ik ook die motie in. De motie luidt:

"Motie 025.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017,

kennisgenomen van de financiële situatie van Voorschoten en de begrotingsscan van de provincie;

gelezen het advies van de provincie dat het invoeren van parkeerbelasting kan bijdragen aan het verkrijgen van meer inkomsten door de gemeente;

wetende dat kernvoorzieningen als het openhouden van Zwembad het Wedde met extra opbrengsten in stand kunnen worden gehouden;

overwegende dat:

- het wenselijk is zo veel mogelijk keuzemogelijkheden in beeld te brengen teneinde tot een politiek goed afgewogen geheel van bezuinigingsmaatregelen te komen;
- Voorschoten de enige gemeente in de omgeving is zonder betaald parkeren in het centrum;
- het bij de bezoekers van de parkeerterreinen van VSN makkelijk te achterhalen is of zij komen winkelen en, zo ja, of zij dit dan vooral in Voorschoten doen vanwege het gratis parkeren;

besluit tot:

- het onderzoeken van de lasten en baten van invoering van parkeerbelasting;
- het onderzoeken van de verdere consequenties van invoeren van parkeerbelastingen, waaronder de aantrekkelijkheid van het centrum om te winkelen én de mobiliteit van ouderen;
- het laten rapporteren aan de raad over de bevindingen die dit onderzoek oplevert,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer Maassen van de SP heeft al heel veel gezegd. Naar aanleiding van de opmerking van de heer Van den Dool dat verhoging van de belastingen extra gaat kosten, merk ik op dat hij een of twee jaar geleden heeft ingestemd met het verhogen van de precario. Dat betekent dat die mensen daar ook extra voor betalen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik moest even denken over de eerdere opmerking van de heer Van der Meij dat D66 gewezen heeft op de uitgaven. Ik zat heel goed na te denken, maar misschien kan de heer Van der Meij mij helpen: tegen welke punten – dan bedoel ik echt de grote financiële punten – heeft D66 omwille van een sluitende begroting gestemd en voor welke projecten die D66 graag wilde en die grote financiële gevolgen zouden hebben, heeft D66 gestemd? Ik kan immers niet goed terugvinden hoe D66 met zijn stemgedrag tot een sluitende begroting had kunnen komen.

De heer **Van der Meij** (D66): Wij hebben een aantal jaren tegen de begroting gestemd om de heel eenvoudige reden dat het verschil tussen inkomsten en uitgaven iedere keer uit de reserves, dus uit incidenteel geld, werd gedekt. Dat is duidelijk.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat was natuurlijk een beetje een makkelijk antwoord: tegen de begroting stemmen omdat die niet klopt. Tegen welke maatregelen die u misschien wilde,

hebt u gestemd om de begroting wel structureel sluitend te maken? Volgens mij hebt u immers gewoon voor alle grote dingen gestemd.

De heer **Van der Meij** (D66): Mijnheer Van den Dool, op 21 december heeft de oppositie voorgesteld om de ozb te verhogen, met name om te voorkomen dat wij in een financiële situatie zouden komen met preventief toezicht, zoals we dat nu hebben. Ik denk dat dat duidelijk genoeg is.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Kunt u zich nog herinneren – want u hebt ook voor dat amendement gestemd – waar de € 117.000 aan verlaagde heffing voor was die we met een amendement in de precario hebben ingebouwd?

De heer **Van der Meij** (D66): U kunt dat nu ongetwijfeld expliciet aan mij uitleggen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ja, dat was om te voorkomen dat de burgers meer zouden gaan betalen doordat wij de precarioheffing verhoogden. Het was een compensatie van de verhoging van de waterleidingbelasting, omdat dat de enige belasting is die direct op de burgers van Voorschoten wordt terug berekend. We hebben daar dus rekening mee gehouden, zodat de burgers niet méér zijn gaan betalen door de invoering van die hogere precariobelasting. Ik heb nog een punt. Als ik u zou voorstellen dat u over vijf jaar € 2,5 miljoen zou krijgen maar dat dat over vijf jaar stopt, zou u dat dan aannemen of niet?

De heer **Van der Meij** (D66): Precario wordt geheven voor de kabelars. U weet ook dat die kabelars dat vervolgens doorberekenen in de tarieven. Indirect krijgen de burgers dus wel degelijk hogere lasten. Dat is het antwoord.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dan hebt u gestemd voor iets wat u niet hebt begrepen, want het wordt over het hele land verspreid. Doordat een aantal gemeenten niet meedoen, haal je als plaatselijke overheid gewoon € 0,5 miljoen binnen. Alleen de waterleidingbedrijven berekenen direct door binnen de plaats zelf. Daar hebben we € 500.000 per jaar extra mee binnengehaald. Dat kunnen we nog steeds vijf jaar lang gebruiken om onze financiën aan te vullen. Het is dus onterecht om te zeggen dat de burgers zwaarder belast zijn, want we hebben via verlaging van de heffingen € 117.000 gecompenseerd.

De heer **Van der Meij** (D66): Daarover verschillen we dan van mening.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Het financiële herstelplan is in feite de Kadernota voor 2017. In dit herstelplan worden al de nodige piketpaaltjes geslagen. De wethouder heeft in de commissievergadering al gezegd dat dat belangrijke piketpaaltjes zijn. Het gaat altijd pijn doen, maar we moeten die piketpaaltjes neerzetten, zodat we straks een begroting krijgen die meerjarig passend zal zijn.

Er zijn een heleboel technische dingen gezegd. Die ga ik niet herhalen, maar toch wil ik het college meegeven om echt zeer zorgvuldig – met een dikke streep daaronder – alle mogelijke scenario's te onderzoeken. Wij geven graag een voorbeeld. De kinderboerderij krijgt in Voorschoten een subsidie van € 72.000. In omliggende gemeenten is voor de kinderboerderij een subsidie van niet hoger dan € 15.000 gewoon. Misschien kan er door gesprekken met exploitanten en verenigingen in het algemeen een weg worden gevonden waarmee de verschillende mogelijkheden commercieel kunnen worden uitgenut, zodat de kinderboerderij maar ook de andere verenigingen minder afhankelijk worden van subsidie en niet ten onder gaan als de subsidie zou worden afgeschaft. Wij vinden het waardevol om langs deze weg alle ondernemers en verenigingen de ruimte te bieden door de vergunningverlening te vereenvoudigen, zodat zij niet meer subsidieafhankelijk zullen zijn.

De heer **Maassen** (SP): Ik vraag mij af of de heer Eversteijn, net als ik, in de begrotingsscan heeft gelezen dat Voorschoten in vergelijking met de vergelijkingsgemeenten relatief minder uitgeeft aan subsidies aan verenigingen, openbaar groen en openluchtrecreatie; ik neem aan dat de kinderboerderij daartoe behoort, want het bedrag klopt. Is het dan niet gek om daar verder op te willen bezuinigen?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Ik zeg niet dat we daar direct op zouden moeten bezuinigen. Ik zeg dat we hun de ruimte moeten geven om hun mogelijkheden commercieel uit te nutten.

De heer **Maassen** (SP): Dat betekent dat de gemeente er minder aan gaat betalen. Dat is dus bezuinigen.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Als je de bezuinigingen wilt realiseren die nu in onze begrotingsscan staan, zou je die inderdaad moeten invoeren. Maar geef hun commercieel de ruimte door het vereenvoudigen van de vergunningverlening, zodat zij minder subsidieafhankelijk worden.

De heer **Maassen** (SP): Mijn vraag is of dat niet een rare oplossing is als uit de begrotingsscan blijkt dat we daar relatief helemaal niet veel aan uitgeven, dat andere gemeenten daar veel meer aan uitgeven en dat die gemeenten financieel wel goed uitkomen.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): U vraagt of ik dit een rare oplossing vindt. Nee, dat vind ik niet. Ik vind dat we de verenigingen en de kinderboerderij de ruimte moeten geven om daarnaar te zoeken. Dat is iets heel anders dan dat ik direct met een oplossing kom aanstormen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Hebt u onderzocht hoeveel ruimte er eigenlijk is, zodat u hier geen loze suggestie doet?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Ik zal u een voorbeeld geven. Als wij bijvoorbeeld de kinderboerderij de ruimte zouden geven om commerciële activiteiten te ontwikkelen zoals het aanbieden van snoep, koffie of diervoer, zodat zij hun eigen inkomen kunnen genereren, betekent dit dat zij minder subsidieafhankelijk worden. Dan kunnen we de kinderboerderij toch behouden. Het is een keuze die we gaan maken: wat willen we behouden? We kunnen die ruimte geven, onder andere aan Sportfondsen en het zwembad; het kan me niet schelen aan wie. Iedereen die nu subsidieafhankelijk is, moeten we in het vergunningstelsel de ruimte kunnen geven om zichzelf te ontwikkelen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Realiseert u zich dat de focus van de activiteiten dan veel meer komt te liggen op het binnenhalen van inkomsten, dat mensen ook maar 24 uur per dag hebben en dat de kerntaken van organisaties daardoor niet meer goed kunnen worden uitgeoefend?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Dat realiseer ik mij, maar ik realiseer mij ook dat ze zullen gaan verdwijnen als wij die ruimte niet geven. Dat vind ik een veel zwaarder wegend argument.

De heer **Maassen** (SP): In het voorstel van de heer Eversteijn zou dat soort organisaties inderdaad gaan verdwijnen, maar als wij hier in de raad andere keuzes maken en op andere plakken bezuinigen dan op de kinderboerderij, Sportfondsen en de verenigingen, kunnen ze gewoon blijven bestaan zonder dat zij zich commercieel moeten gaan opstellen. Voor de duidelijkheid: de kinderboerderij is al geprivatiseerd. Aan Sportfondsen moet je voor het zwemmen al € 5 toegang betalen. Ze hebben dat soort commerciële activiteiten dus allang en toch hebben ze nog subsidie nodig. Dat is precies het punt.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik heb de behoefte om hier iets over te zeggen. Wij hebben zelf een uitgebreid rondje gebeld bij omliggende gemeenten. Je roept referenties in; wat betalen vergelijkbare gemeenten, zoals Wassenaar en andere omliggende gemeenten? Zij betalen allemaal een bedrag van € 15.000, zoals de heer Eversteijn al aangaf. U kunt zelf bellen, zoals wij ook hebben gedaan. Dat is een heel normaal bedrag voor een kinderboerderij. Ik wil u ook graag ertoe oproepen om te denken in mogelijkheden in plaats van in onmogelijkheden, want het gaat om het behoud van een voorziening. Dus niet denken in beperkingen maar in mogelijkheden.

De **voorzitter**: Leden van de raad, om nou hier vanavond de oplossing daarvoor te bedenken ... De heer Eversteijn heeft een denkrichting aangegeven. Daar kunt u het mee eens zijn of niet, maar ik zou de heer Eversteijn nu graag de gelegenheid willen geven om zijn betoog te vervolgen. De interrumpanten zijn helder geweest over wat zij niet willen en over de alternatieven.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Dit geldt natuurlijk ook voor Sportfondsen en het zwembad, het Cultureel Centrum, de bieb enzovoorts. Bekijk heel zorgvuldig of zij die mo-

gelijkheden kunnen ontwikkelen en steun hen daarbij. Ik denk dat je het dan op een andere manier aanvliegt. Als we dit moeten aanvliegen via het stoppen van de subsidies, kunnen we hun de komende paar jaar die er nog liggen, de ruimte geven om een ander systeem te gaan volgen.

De aanpassing van het onderhoud van B naar C kan gewoon een stevige bezuiniging met zich meebrengen. Voorschoten wordt dan ook alleen maar verantwoord groener. Dat willen wij graag behouden.

Ik wil voor twee punten nog extra aandacht vragen van het college. De bodemgesteldheid van Voorschoten is al genoemd door collega's. De slappe ondergrond brengt ontzettend veel kosten met zich mee aan onderhoud. Dat wordt door het Gemeentefonds niet gedekt. Daar zal naar gekeken moeten worden. Over de ozb op niet-woningen hebben we het al eerder gehad; die moet goed onder de loep worden genomen. Overigens onze complimenten voor de inzet van de vele mensen die zich hiermee bezig hebben gehouden, onder andere Planning en Control en het ambtenarenapparaat.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Voorzitter. Ik begin ook maar eens met een citaat. De grote psycholoog William James zei: "Als je een keuze moet maken en je doet dat niet, is dat op zich ook een keuze." Wat we ook gaan doen, we maken sus allemaal onze keus. Vanavond doet de één dat misschien wat anders dan de ander.

In de commissie is al veel gesproken over dit voorstel en over het herstelplan. Dat gaan we nu niet opnieuw doen. We hebben gezien dat er een nieuwe eerste beslispoint is geformuleerd. We hebben daarover nagedacht. We zagen dat we het verschillend lazen en we hebben verheldering gevraagd. Die hebben we vanmiddag gekregen; dank daarvoor. In de beantwoording stond dat we kennis gaan nemen van de nota en dat we ook geen bezwaren zouden hebben tegen schil 1 en schil 2. Dat "kennismemen van" vinden wij heel goed. We zijn blij met de uitwerking, die verheldert. Het uitspreken van geen bezwaren gaat een stuk verder. Dat betekent dat je het in feite eens bent met wat er staat en dat je zegt: ga maar door, wij hebben geen bezwaren. Dat gaat ons iets te ver. Schil 1 betreft subsidies, de kinderboerderij en het zwembad. Wij vinden het te vroeg om daartegen geen bezwaren uit te spreken. Ons grote bezwaar is dat de begrotingsscan nog moet worden verwerkt, dat er nog steeds onderzocht wordt waarop nog bezuinigd kan worden en dat de andere mogelijkheden, die ook worden genoemd, ook nog onderzocht gaan worden, waaronder de ozb op niet-woningen; daar zijn we het helemaal mee eens. Ook met het voortaan aanhouden van beheerniveau C kunnen wij het helemaal eens zijn, net als met het woonlastenbeginsel. Laten we eerst daarnaar kijken. Het gaat niet alleen om geld. Het gaat ook om wat ons dierbaar is en om de subsidies voor voorzieningen waar zoveel Voorschotenaren hun waardering hebben uitgesproken op de inspraakavond. Het is heel belangrijk om die voorzieningen zo veel mogelijk in stand te houden. Veel Voorschotenaren hebben gezegd dat zij dan liever wat meer lokale heffingen en lasten betalen om die voorzieningen te behouden. Het CDA heeft goede vragen gesteld over het herstelplan. Een van die vragen was: kan het zijn dat mensen

die ozb betalen op huizen van minder dan 3 ton, minder hoeven te betalen maar dan ook geconfronteerd worden met minder voorzieningen? Ja, dat kan. Dat is wel iets om over na te denken als zoveel mensen hun waardering voor die voorzieningen hebben uitgesproken. Dat maakt voor ons heel duidelijk dat wij kennisnemen van de maatregelen in schil 1; het is dus niet zo dat we geen bezwaren uitspreken.

Wij hebben kennisgenomen van de motie van D66 over de parkeerbelasting. Ook daarbij gaat het niet alleen om geld. Het gaat om meerdere effecten, bijvoorbeeld het verminderen van het autogebruik. In Leiden wordt bijvoorbeeld minder beslag gelegd op parkeerplaatsen sinds de invoering van parkeerbelasting, op welke manier dat dan ook gebeurt.

De heer Maassen (SP): Parkeerzones!

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Parkeerzones. Het is het onderzoeken waard. De provincie heeft dat inderdaad gezegd en wij vinden dus dat dat moet gebeuren, maar er moet ook worden gekeken naar kwetsbare groepen, mensen die bijvoorbeeld afhankelijk zijn van een auto en geen andere keuze hebben. We nemen aan dat dat wordt meegenomen. Het hoeft ook niet alleen om het centrum te gaan; het kan om meerdere plekken gaan. Nogmaals, de provincie heeft dit genoemd.

Het eerste beslispoint zouden wij dus graag willen veranderen: "We nemen kennis van de voorstellen in schil 1 en spreken geen bezwaren uit tegen verdere uitwerking." Dat is onze voorkeur, maar ik wil nog iets noemen wat ook in de begrotingsscan naar voren komt. In het jaar 2016 heeft de gemeenteraad op negen momenten – die momenten zijn heel helder aangegeven – besluiten genomen waarvoor er nog geen dekking was. Besluiten over die dekking werden naar achteren geschoven. Eerst nadenken, dan besluiten; dat is de conclusie die je moet trekken, net als de conclusie dat je de hand in eigen boezem moet steken. Laten we nu niet overhaast besluiten nemen. We zijn alweer een stap verder. Later kunnen we verder bekijken wat we gaan doen als de door ons aangegeven zaken zijn onderzocht.

De heer Van Oostrum (CDA): Voorzitter. We hebben in de commissie langdurig over dit onderwerp gepraat. Een van de essenties in de commissievergaderingen was: wat beslissen we nou op 6 juli? We hebben afgesproken dat het college daarvoor een voorstel zou doen. Daar staan ons inziens twee belangrijke elementen in. We nemen kennis van het herstelplan. Een cruciaal onderdeel van het beslispoint is dat we schil 2 uitwisselen tegen schil 1. Het is al vaak gezegd dat schil 1 vrij pijnlijke maatregelen met zich meebrengt. Daar is volgens mij niemand in deze raad gelukkig mee. Ik heb daar weinig lovende woorden over gehoord, maar de essentie van het hele gebeuren is dat we proberen om schil 2 uit te werken om daarmee de pijn in schil 1 te verminderen. In schil 2 staan ook de resultaten van de begrotingsscan; laten we dat niet vergeten. Wij vragen de wethouder om het hier genoemde beginsel expliciet te bevestigen, zodat we zeker weten dat dat beginsel goed wordt toegepast.

De heer **Maassen** (SP): Ik voel heel veel voor wat de heer Van Oostrum nu zegt, maar in schil 2, die hij dus naar voren wil trekken, staat ook "fusie". Volgens mij is het CDA daar niet zo'n voorstander van. Ook daar kan ik mij in vinden. Kan de heer Van Oostrum zich aansluiten bij de oproep die ik in mijn eerste termijn heb gedaan om de begrotingsscan als enige uit schil 2 te halen en daar, zeg maar, schil 0.5 van te maken en om eerst daarnaar te kijken?

De heer **Van Oostrum** (CDA): De essentie van dit verhaal is volgens mij dat we de begrotingsscan verder uitwerken om te bekijken of we daarmee kunnen bezuinigen op onze hoge uitgaven om die omlaag te brengen, want vooral daar zit het probleem.

De heer **Maassen** (SP): Daar kunnen we elkaar helemaal in vinden.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Dank u wel.

Kortom: we nemen kennis van het herstelplan en dat gaan we verder uitwerken. We vinden het belangrijk om voor die uitwerking nog aandacht te vragen voor een aantal punten die voor onze partij relevant zijn. Daarbij moeten we niet te veel vervallen in herhaling. Ik noem ten eerste de kinderboerderij. De heer Eversteijn van ONS Voorschoten heeft daarover een prima punt aangehaald. Ik wil er met klem op wijzen dat mevrouw Sandy Seijn, de exploitant van de kinderboerderij, in feite om hetzelfde heeft gevraagd. Laten we nu denken in mogelijkheden en laten we op zoek gaan naar alternatieven voor die modellen. Ik noem de zorgfunctie. We hebben daar een gebouw van € 0,25 miljoen neergezet om de zorgfunctie te realiseren. Dat is ons nog niet goed gelukt. We zijn verantwoordelijk voor het sociaal domein. Laten we nou denken in mogelijkheden, maar laten we ook een beperkte hoeveelheid subsidie in het plan in stand houden. De heer Eversteijn heeft er volledig gelijk in dat een aantal gemeenten in de regio € 10.000 tot € 15.000 bijdragen. Als we willen, kunnen we de kinderboerderij in stand houden.

Het Cultureel Centrum is nog niet genoemd; ik zal het kort herhalen. Behoud het goede. De filmzaal is zeer succesvol. Laten we die nou behouden. Laten we die verplaatsen. Laten we een klein bedrag opnemen in het investeringsplan. Het is slim investeren. Dat zit in onze denklijn 4, slim investeren. Laten we het ding verplaatsen naar het bondsgebouw of naar scholen. Dan kunnen we het goede behouden. Het Cultureel Centrum, het gebouw, kunnen we wat ons betreft zo snel mogelijk afstoten. Dat levert structurele inkomsten op, € 160.000 tot € 130.000 per jaar. Het levert incidentele inkomsten op, die onze rente-uitgaven doen dalen. De schuldquote gaat omlaag. Het sluiten van het gebouw, van het Cultureel Centrum, brengt dus heel veel voordelen op.

De heer **Maassen** (SP): Ik zit even met mijn oren te klapperen, want de heer Van Oostrum weet dat het budget van het Cultureel Centrum niet zozeer gekoppeld is aan het gebouw dat er nu staat, maar ook al zat in alle plannen voor de multifunctionele culturele accommodatie. Neemt het CDA daar met dit betoog afscheid van?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Natuurlijk niet. Wij pleiten hier nadrukkelijk voor het behoud van de filmzaal. We pleiten er met name voor om die zaal te verplaatsen. Natuurlijk zullen we goed moeten bekijken waar dat ding precies komt, maar de gedachte om die filmzaal te behouden en de locatie af te stoten, sluit volgens mij heel goed aan bij het herstelplan.

De heer **Maassen** (SP): Wat de heer Van Oostrum zegt, is dat het geld dat nu op de begroting staat voor het Cultureel Centrum, bezuinigd moet worden. Dat betekent dat er geen geld is voor het nieuwe plan voor de multifunctionele culturele accommodatie. Zegt het CDA dat?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Zover is het nog niet, want er is hier een besluit genomen over de multifunctionele culturele accommodatie en dat gaan we uitwerken, maar laten we ons vasthouden aan de gedachte die ik hier uitdraag.

Het zwembad is nog niet genoemd; dat wil ik toch aanhalen. Het heeft een hoog bereik. Jong en oud komen daar langs. We hebben 7.000 petitie's ontvangen; 7.000 petitie's, voorzitter! Dat is ongehoord in de geschiedenis van ons mooie dorp. Wethouder Binnendijk heeft nog getracht om dat te verdubbelen door ze allemaal te kopiëren, maar daar heeft hij toch van afgezien, toch? We hebben het ook nog niet gehad over de werkgelegenheid. Daar werken elke dag zestien tot twintig jonge mensen. Als we het zwembad sluiten, zien we die kosten terugkomen via onze afdeling Werk en Inkomen.

Denken in mogelijkheden betekent ook dat we kunnen kijken naar afbouw van het onderhoud. De heer Scholten heeft dat bevestigd. De accommodatie is relatief oud. De installaties zijn door incidenten toevallig splinternieuw. We kunnen kosten afbouwen in het onderhoud van de installaties. Mogelijk leidt dat tot het openhouden van het zwembad. Wij roepen het college ertoe op om samen met de heer Scholten de businesscase verder uit te werken.

We staan ook kritisch ten opzichte van de Wmo-voorziening, maar het college heeft zelf van het herstelplan gezegd dat dat voor nadere uitwerking vatbaar is. Op dat punt zitten we in zekere zin dus wel op één lijn.

De CDA-fractie heeft in de commissie een meerderheid geproefd of ervaren om de ozb op niet-woningen meer in evenwicht te brengen met referentiegemeenten. Op dat punt zitten we nu echt onder het kader. Ga daar dus vooral mee door; volgens mij is daar een raadsbrede meerderheid voor.

Ik kwam hier als jongeman aan in de commissie Wonen, Ruimte en Groen. Een van de eerste dingen waarmee ik toen in aanraking kwam, waren de beheerplannen. Daar hebben we in 2007 en 2008 heel veel over gepraat. Zij zijn toen geactualiseerd. De heer Van den Dool heeft al aangehaald dat het uitgangspunt in deze gemeente altijd was dat we het centrum zouden ontzien en dat voor het centrum dus niveau B zou gelden en voor de buitenruimte niveau C. Dat is volgens mij altijd van toepassing geweest in deze gemeente. Ik zou het col-

lege ertoe willen oproepen om te bekijken of dat traditionele onderscheid tussen die be-
heerniveaus – het centrum B en de rest C – mogelijk is.

Over het precariorecht hebben we een vraag. In het raadsvoorstel staat enerzijds dat we kennis moeten nemen van de inkomsten uit het precariorecht of dalingen daarvan. Anderzijds wordt op bladzijde 11 aangegeven dat het college dit toch wel wat rooskleuriger inziet dan in het raadsvoorstel wordt aangegeven, want daar wordt aangegeven dat de precario-rechten mogelijk gecompenseerd zouden kunnen worden uit andere inkomsten. Ik weet niet welke inkomsten dat zijn, maar ik zie dat antwoord graag tegemoet.

De heer **Van der Meij** (D66): Mijnheer Van Oostrum, meent u nou echt dat we € 4 miljoen aan structurele bezuinigingen kunnen halen door in het centrum niveau B te hanteren en niveau C in de rest? Dat is toch niet reëel?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Nee, maar volgens mij heb ik dat niet gezegd.

De heer **Van der Meij** (D66): U zei "nee".

De heer **Van Oostrum** (CDA): Maar ik heb dat niet gezegd.

De heer **Van der Meij** (D66): U hebt dat wel gezegd.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Kijkt u de band nog een keer terug; dat is hier in de mode.

De heer **Van der Meij** (D66): Het is geen band; het wordt opgenomen op een harddisk.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Fijn.

Er is al gezegd dat een van de belangrijke inzichten vanuit de begrotingsscan is dat het bij de gemeente wel goed zit aan de kant van de inkomsten, de ozb-kant en de andere inkomsten – die worden "de OEM" genoemd – maar dat we significant te veel uitgeven aan programmabeheer, bestuur en infrastructuur. We hopen natuurlijk dat het college dit verder zal uitwerken.

Ook nog niet echt gememoreerd maar toch een belangrijk punt is de bodemgesteldheid. Het inzicht dat onze bodem mogelijk zachter is dan we dachten, kan mogelijk leiden tot hogere inkomsten uit het Gemeentefonds.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Wij hebben in eerdere bijeenkomsten en ook in de commissievergadering uitgebreid gesproken over nut en noodzaak van een herstelplan. Ik ga dat vandaag niet allemaal herhalen. De sprekers zijn daar allemaal van doordrongen en ik denk dus dat ik dat niet hoeft te doen. Ik ga gewoon de bijdragen van de sprekers langs. De heer Maassen zegt dat wij sinds december 2016 met het herstelplan zitten. Ik wil dat beetpakken

als een soort kapstok, want dit heeft inderdaad een enorme invloed op ons wel en wee in bestuurlijk Voorschoten, op de collegeleden en op u. Maar zeker ook ambtelijk worden forse inspanningen geleverd in het kader van dat herstelplan. Onlangs hadden wij de gedeputeerde op bezoek met provinciale ambtenaren. Zij gaven aan dat ook zij heel veel capaciteit hierin stoppen en dat ook de provincie heel graag wil dat het Voorschoten lukt om dit jaar onder het preventief toezicht vandaan te komen. Dat is een stimulans voor ons, maar volgens mij zeker ook voor u om er alles aan te doen om dat te gaan halen, want eigenlijk wordt iedereen daar gelukkiger van, tenzij er natuurlijk ontzettend op je bezuinigd wordt. Voorschoten moet weer financieel gezond worden. Daar is eigenlijk iedereen het mee eens.

De heer Maassen zei dat de begrotingsscan heel veel nuttige inzichten heeft opgeleverd. Ik ben het daar volmondig mee eens. Het zijn echter wel inzichten die nader onderzoek vergen. Ik kom daar straks op terug, maar we kunnen niet heel makkelijk zeggen: we zien inderdaad een verschil van ruim € 4 miljoen op het punt van infrastructuur; stop maar met zoeken, want we hebben het gat gevonden. Er zijn op zich goede verklaringen voor het feit dat er incidenteel heel veel geld is uitgegeven aan infrastructuur. Dat heeft ook met een bepaalde inhaalslag te maken. Ik denk dat daar nog wel ruimte zit, maar hoeveel dat oplevert, zal de komende tijd moeten uitwijzen.

Hetzelfde geldt voor de ozb op niet-woningen, waar veel sprekers een opmerking over hebben gemaakt. Daar zit inderdaad fors ruimte als je dat met andere gemeenten vergelijkt. Het is eigenlijk heel bijzonder dat er wordt geconstateerd dat de ozb op woningen fors aan de maat is en dat de ozb op niet-woningen in vergelijking met de referentiegemeenten laag is. Ik ben het dan ook eens met het pleidooi van de heer Van den Dool om te bekijken of daarin meer evenwicht kan worden gebracht. De heer Maassen noemde gelijk het bedrag van 5 ton, maar het is nog de vraag of dit direct 5 ton kan opleveren. We hebben dat even uitgerekend: dat betekent een directe verhoging van 69%. Dat kan op zich, maar het is even de vraag hoe je daarmee omgaat en of dat trapsgewijs gaat, maar we zullen hier zeker naar kijken.

Dat geldt ook voor het parkeren. D66 heeft daarover een motie ingediend. Wat ons betreft is die motie overbodig. Zij mag natuurlijk wel gewoon in stemming worden ingebracht, want we hebben er geen enkel bezwaar tegen. Wij moeten immers alles uitzoeken wat in de begrotingsscan staat. Zoals bekend is de begrotingsscan niet vrijblijvend. Wij moeten de provincie uitgebreid beantwoorden wat we daarmee gaan doen. Zeker omdat het een aanbeveling van de provincie is om daarnaar te kijken, kunt u zich voorstellen dat wij geen brief naar de provincie kunnen sturen waarin staat dat wij vrijblijvend hebben geshopt in de begrotingsscan. Nee, het is echt een aanbeveling van de provincie. We zullen daar dus iets mee moeten doen. Dat gaan we dus uitzoeken, net als al die andere opmerkingen in de begrotingsscan. Daar moeten we iets mee. De heer Van der Meij staat te popelen. Of niet?

De heer **Van der Meij** (D66): U zegt dat u dit gaat uitzoeken. Dat vertaal ik in: u gaat de kosten, de baten en de consequenties op een rij zetten. Dat is precies wat wij met de motie beoelent. In die zin neemt u de motie volgens mij in essentie en in intentie over.

De **voorzitter**: De strekking van de motie is overgenomen, maar het is gewoon een verplichting. Daarmee zegt de wethouder dat de motie overbodig is.

Wethouder **Binnendijk**: Nou ja, "overbodig" is misschien inderdaad niet zo vriendelijk. Ik had misschien beter kunnen zeggen dat we D66 daarin steunen of dat wij de motie als een steun in de rug zien.

De heer **Van der Meij** (D66): Als een creatieve bijdrage.

Wethouder **Binnendijk**: In feite is de boodschap dat wij dit gewoon moeten doen. Ik weet uiteraard niet wat de uitkomsten daarvan zijn, want anders hoeven we daar geen onderzoek naar te doen. Ik weet ook niet of dat onderzoek al helemaal afgerond is voor de begroting voor 2018. We moeten natuurlijk wel aangeven wat we daarmee gaan doen, maar ik kan er geen toezegging over doen of we dat gelijk al in de begroting voor 2018 kunnen verwerken, want het kan best een ingrijpend en lastig verhaal worden om dat snel te doen.

De heer **Maassen** (SP): Dit is natuurlijk een heel belangrijk punt, want er moeten heel veel dingen uitgezocht worden die uit de begrotingsaanpak komen. Eigenlijk willen we dat dit voor de begroting van 2018 bekend is, want de begroting voor 2018 mogen we ook wel "het herstelplan" noemen. Dan moet dit dus bekend zijn. Kan de wethouder de raad een soort tijdschema toesturen, in de zin van: welke aanbevelingen worden in welke volgorde onderzocht? Dan hebben wij er als raad zicht op wanneer wij ongeveer de voorstellen kunnen verwachten die ons in de aanloop naar de begroting voor 2018 duidelijk maken in hoeverre de pijnlijke bezuinigingen, die wij allemaal willen voorkomen, geschrapt kunnen worden.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik denk dat er enig licht is tussen de motie en wat de wethouder zegt. De VVD kan de wethouder volgen: er moeten gewoon heel veel dingen worden uitgezocht, maar ik neem aan dat dit niet betekent dat je een volwaardig onderzoek start. Ik denk dat de wethouder dat kan beamen. Er moet al zoveel worden onderzocht, allemaal het liefst voor de begrotingsbehandeling, en als je dan bij wijze van spreken ook nog eens gaat onderzoeken hoe en wanneer je wat moet hebben, denk ik dat het allemaal echt veel en veel te veel wordt. Laten we ons concentreren op de dingen die moeten. Wij verwachten gewoon dat de dingen op tijd komen. Het klinkt leuk om ook nog een heel tijdschema in elkaar te zetten, maar ik denk echt dat dat veel te veel gaat worden.

De heer **Maassen** (SP): Ik denk dat het gewoon een soort werkplanning is en dat die toch gemaakt moet worden, want dat doet elke goed functionerende organisatie. Die werkplanning zou ik graag willen zien.

Wethouder **Binnendijk**: Ik denk dat ik de heer Maassen wel ter wille kan zijn. Tenminste, dat hangt natuurlijk van het uiteindelijke resultaat af. Ik wil daar echter iets bij meegeven; vandaar dat ik enige reserve heb om hier heel harde toezeggingen over te doen. We leven van-

daag op 6 juli. Iedereen denkt dat de begroting voor 15 november moet worden ingediend en dat 15 november nog een heel eind is. Het gaat echter om de planning van wanneer de begroting intern opgeleverd moet worden. Ik denk dat wij als college al uiterlijk begin september een conceptbegroting zien. Voor het goede begrip: dat is over twee maanden. Er gaan ook nog mensen met vakantie en dergelijke en er moet al heel veel uitgezocht worden, omdat de begrotingsscan al genoeg werk geeft. Ik zeg daar overigens bij dat de begrotingscan niet alleen werk geeft voor de begroting voor 2018. Ik denk dat we er nog wel een paar jaar mee bezig zijn om het echt goed te doorgronden, om echt te bekijken waar de verschillen zitten en om daar maatregelen op te nemen. Natuurlijk komen we in de begroting voor 2018 het liefst tot een meerjarig sluitende begroting, zodat we onder het preventief toezicht vandaan komen.

De heer Maassen stelt terecht dat er op het punt van sport en cultuur sprake is van grote verschillen met de referentiegemeenten. Ook daar zullen we de komende periode natuurlijk naar kijken.

Wat betekent de second opinion in harde euro's? We zien inderdaad dat er in Voorschoten hogere opslagmarges worden gehanteerd dan in andere gemeenten, maar laat ik geen uitspraken doen over hoeveel dat exact in harde euro's is. We gaan dit de komende zomer uitzoeken. Als ik hier een getal noem, gaat dat getal leven. Dan wordt dat een soort werkelijkheid en dan moet ik in september uitleggen waarom het bedrag afwijkt van het getal dat ik hier heb genoemd. Ik wil daar verre van blijven. We gaan dat gewoon uitzoeken.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb daar alle begrip voor, maar voor mijn eigen inschatting wil ik wel heel graag weten over welke orde van grootte we het hebben. Hebben we het over tienduizenden euro's of over honderdduizenden euro's? Waar gaat het over?

Wethouder **Binnendijk**: Bij de risicomarges gaat het om meer dan tienduizenden euro's. Ik bedoel: in een grotere orde van grootte.

De heer **Maassen** (SP): Meerdere tienduizenden euro's?

Wethouder **Binnendijk**: Meerdere tienduizenden euro's, ja. Laat ik het zo omschrijven.

De heer Maassen heeft voor zichzelf een soort volgorde aangegeven hoe we kunnen komen tot het herstelplan. Laat ik dat beetpakken en dan ook gelijk het amendement van D66 bespreken, dat volgens mij indirect wordt gesteund door GroenLinks en dat gericht is op het schrappen van een gedeelte in de besluitvorming. Toen ik dat amendement vandaag zag, dacht ik: het is eigenlijk net als in een restaurant. Wij leggen een menukaart voor met bepaalde ingrediënten. Daarvan kunt u altijd nog zeggen: we willen dit ingrediënt niet of dat ingrediënt wel. Dat kunt u in november zeggen, maar we vragen u nu wel of wij met deze ingrediënten mogen werken. Eigenlijk zeggen D66 en ook GroenLinks: best restaurant, maak maar wat. Dat is in een restaurant vaak een compliment voor de kok en de keuken. Wij willen

in het proces echter wat meer houvast hebben. Ik heb dat in de commissievergadering "een opmaat" genoemd. Geef ons nu ingrediënten en wat houvast waarmee wij de komende zomer aan de slag kunnen gaan. Wij beseffen als geen ander dat de raad in november alsnog kan zeggen: dat willen we niet of dat willen we uitruilen tegen iets anders. Wij beseffen als geen ander dat de raad dat kan doen. We willen hiermee alleen maar veiligstellen dat u ons niet kwalijk neemt dat wij met een begroting komen waarin bepaalde ingrediënten waarover we het vandaag hebben, opgenomen kunnen zijn.

De heer **Van der Meij** (D66): In een restaurant is dat inderdaad een compliment. Zelf vraag ik ten behoeve van mijn echtgenote altijd of er vis geserveerd kan worden. Dat gebeurt ook inderdaad. Wat is nou de bedoeling van dit amendement? De bedoeling van dit amendement is dat de begrotingsscan wordt meegenomen en dat u alle ruimte krijgt. Voor alle volledigheid: wij zijn het eens met wat u nog steeds "het herstelplan" noemt, op een aantal punten na. Die punten heb ik expliciet genoemd in de commissie Burger en Bestuur. U hebt mij verder geen bezwaren horen uiten tegen wat in het herstelplan staat. U vraagt mij welke ruimte u krijgt: ozb op niet-woningen, fiftyfifty, woonlastenbenadering en de facto dus alles wat daarin staat, op de paar punten na die we in de commissie Burger en Bestuur hebben genoemd. Wij vinden het van belang dat er kennisgenomen wordt van de begrotingsscan, niet meer en niet minder. Wij vinden het van belang dat de raad dat nog eens expliciet bevestigt. Dat is alleen een bevestiging van wat er aan documenten ligt en het is een ondersteuning van uw beleid.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Volgens mij zit de begrotingsscan gewoon in schil 2.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Als ik naar een restaurant ga, geef ik van tevoren mee dat ik bijvoorbeeld geen vlees als ingrediënt wil. Wij hebben aangegeven waar wij het mee eens zijn en dat wij kennismaken van wat er staat en wat er uitgewerkt gaat worden, maar het uitspreken van geen bezwaar gaat wel een stap verder. Daarvan heb ik namens GroenLinks gezegd dat dat voor ons wel ver gaat, zeker gelet op wat er eerder is gezegd over de subsidies en voorzieningen, namelijk dat dáár het probleem in Voorschoten niet ligt.

Wethouder **Binnendijk**: Toch ziet het college het als de rol van de gemeenteraad om daar iets over te zeggen. Wij zijn als college met de ambtenaren druk bezig om de raad te adviseren. Als college doen wij natuurlijk het uitvoerende werk, maar de rol van de gemeenteraad is dat u besluiten neemt, richting geeft en aangeeft binnen welke marges wij kunnen gaan uitvoeren. Als de raad dat niet meegeeft, staan wij een beetje voor de keus: we mogen het misschien wel zelf verzinnen, maar daar zit natuurlijk wel een risico in. Als we het zelf mogen maken, geeft dat heel veel vrijheid, maar dat geeft wel een heel groot afbreukrisico dat u straks in november zegt: dit willen wij niet; waarom hebt u dat gedaan? Er zit dus toch wel licht tussen de mening van D66 en de mening van GroenLinks. D66 zegt eigenlijk: we zeggen dit vooral om datgene veilig te stellen wat we in de commissie hebben gezegd over wat wij niet willen. Zo vertaal ik dat een beetje. GroenLinks heeft moeite om nu al te zeggen welke ingrediënten gebruikt mogen worden.

Meerdere sprekers hebben opmerkingen gemaakt over "van B naar C", maar de volgorde der dingen was dat de heer Maassen als eerste het woord heeft gevoerd. Wat gaan de inwoners merken van de verschuiving van B naar C? Ik heb het nu nog niet paraat, maar hier is wel fotomateriaal van. Dat wordt geen boekwerk of studie, maar ik denk dat het goed is om u in beperkte mate zichtbaar te maken wat die verschuiving van B naar C inhoudt. Een latere spreker, de heer Van Oostrum, ging daar ook op in. Het is ook de bedoeling dat we dat niveau C doortrekken naar het centrum. Dat geldt dan dus voor het hele grondgebied van Voorschoten. Er zijn geen uitzonderingen; het geldt voor heel Voorschoten.

De heer Van Oostrum interrumpeerde op het punt van de precario. Het klopt – dat staat ook in het rapport – dat de kunstgrasvelden inmiddels afbetaald zijn uit die precario-inkomsten. Dat neemt niet weg dat in 2022 inderdaad € 1,2 miljoen bezuinigd moet worden. Hoewel in de begroting voor 2018, die we moeten vaststellen, het laatste begrotingsjaar 2022 is, heeft de provincie meer dan grote belangstelling voor wat wij in het jaar 2022 gaan doen. Ik denk dus dat de provincie dat echt in ogenschouw neemt: beste gemeente Voorschoten, we zien dat er een probleem aankomt in 2022; we kijken niet alleen naar de begroting die sec over vier jaar gaat, maar we willen ook bekijken hoe je dat in 2022 oplost.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb over de beheerplannen nog een paar andere vragen gesteld en ik ben erg benieuwd naar de antwoorden. Zit de bezuiniging van € 1,5 miljoen door de verschuiving van de beheerplannen van B naar C in de € 4 miljoen die te bezuinigen is op het beheer van de openbare ruimte of zijn dat twee losse bedragen die niet met elkaar verbonden zijn?

Wethouder **Binnendijk**: Het zijn twee losse bedragen. Het ene heeft met wegen te maken en het andere met groenonderhoud. Het zijn losse bedragen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Hoe beperkt onze spreektijd ook is, ik kan het niet nalaten om erop te wijzen dat op bladzijde 7 van de second opinion staat dat Voorschoten 1.100.000 vierkante meter groot is. Volgens mij maakt het centrum daar een zeer klein deel van uit.

De **voorzitter**: Wat is uw punt?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Hoe groot is de ombuiging als we in het centrum niveau B houden?

De **voorzitter**: Misschien is het qua efficiency wel handig om overal hetzelfde niveau te kunnen hanteren.

Wethouder **Binnendijk**: De bezuinigingen en "van B naar C" gaan de heer Middelburg aan het hart. Dat geldt ook voor mij. Ondanks de plaatjes en de foto's die u te zien krijgt, denk ik dat dit voor elke bezuiniging en dergelijke geldt. Het is niet leuk. We gaan er allemaal iets

van merken en dat gaat ons aan het hart, maar de heer Middelburg zei terecht dat we met de realiteit te maken hebben en dat we iets moeten. De provincie heeft ook terecht aangegeven dat Voorschoten qua inkomsten via ozb-heffing relatief aan de hoge kant zit. Zij geeft ons nadrukkelijk het advies – u hebt vorige week ook de dame van de provincie gehoord – om het vooral in de uitgaven te zoeken. Ik ben het vanavond verrassend vaak met de heer Middelburg eens. Daar schrok ik eigenlijk wel van.

We moeten de betrokkenheid van de samenleving zeker benutten. In het kader van de subsidiesfeer en dergelijke gaan wij – dan heb ik het over de drie wethouders – in de zomer, eind augustus of begin september alle verenigingen nog in verschillende vormen spreken om te bekijken hoe wij ook de creativiteit van de verenigingen kunnen gebruiken om te bekijken of de bezuinigingen die eraan komen, kunnen worden aangegrepen als een kans om het op een andere manier te organiseren. Een heel treffend recent voorbeeld daarvan is hoe mijn collega Mol omgaat met de kinderboerderij. Hij heeft inmiddels al drie keer daarmee gesproken om te bekijken of de bezuiniging die er waarschijnlijk aan komt, kan leiden tot een andere organisatie, waarmee de kinderboerderij, in welke vorm dan ook, wel doorgaat. Dat is een prachtig recent voorbeeld waaruit blijkt hoe het college probeert te realiseren dat sommige dingen waaraan een heleboel mensen plezier beleven, door kunnen gaan.

De heer Van den Dool pleit ervoor om zeer kritisch naar de beheerplannen te kijken. Dat zullen wij zeker doen. U hebt ook gezien dat we voor het beheerplan wegen een second opinion hebben aangevraagd. Als er reden is om dat ook bij andere dingen te doen, zullen we dat zeker niet nalaten. De heer Van den Dool zei terecht dat er in Voorschoten gelukkig ook nog heel veel dingen goed gaan; we zouden in de consternatie over de financiën af en toe vergeten dat er in Voorschoten ook heel veel dingen goed gaan.

Er zijn, ook door de heer Van den Dool, veel opmerkingen gemaakt over de bodemgesteldheid. Wij moeten daar echt mee aan de slag met betrekking tot het Gemeentefonds. Qua hardheid van de grond hebben we momenteel een waarderingscijfer dat duidt op een vrij harde grond. Op sommige plekken is dat in Voorschoten ook zo, bijvoorbeeld in de Dobbewijk, waar de huizen, niet onderheid, keurig kunnen blijven staan. We kennen in Voorschoten echter ook gedeelten, bijvoorbeeld de Vlietwijk of Starrenburg II, waar heel duidelijk verzakkingen en dergelijke te merken zijn en tot extra kosten leiden voor de gemeente Voorschoten. Een naburige gemeente, Leidschendam-Voorburg, heeft een veel hogere factor, namelijk 1.17 ten opzichte van onze 1.05. U zult misschien zeggen: wat scheelt die 0.12 nou? Ik kan u verzekeren dat dat heel fors geld scheelt. Een hogere bijdrage uit het Gemeentefonds hebben we niet een-twee-drie geregeld. We hebben een lange weg te gaan, maar als je daar niet aan begint, gebeurt dat in ieder geval nooit.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Hoelang gaat "een lange weg" duren?

Wethouder Binnendijk: Dat moet ik even opzoeken. Dat heb ik niet paraat, maar we hebben ons laten vertellen, in ieder geval ook door de provincie – die heeft ook opgeschreven dat dit

misschien een weg is die wij op moeten gaan – dat dit niet een–twee–drie is veranderd, in elk geval niet voor de begrotingsbehandeling. Daar gaat dus echt nog wel een tijd overheen.

De **voorzitter**: Dat gaat jaren duren, jaren.

Wethouder **Binnendijk**: Ja.

De heer **Maassen** (SP): Nu we het toch over het Gemeentefonds hebben: ik beseft dat ik in mijn eerste termijn een punt heb vergeten te maken. Ik heb van mijn collega's in andere gemeenten begrepen dat de meicirculaire ervoor zorgt dat er een structurele verhoging in de bijdragen was vanwege de "trap op, trap af"-systematiek. Dat betekent dat dat niet voor één gemeente geldt maar voor alle gemeenten. Mijn collega's hadden het over "structureel miljoenen". Hoe zit dit in Voorschoten en kan dit het leed misschien nog een beetje verzachten?

Wethouder **Binnendijk**: Ook voor Voorschoten was de meicirculaire een forse meevaller. Die hebben we echter moeten gebruiken voor allerlei dingen die eraan komen, zoals een cao-verhoging voor ambtenaren en dergelijke. Van dat grote bedrag – want het was best een fors bedrag in de meicirculaire – houden we 1 ton vrij besteedbaar over. Dat is wel 1 ton structureel. Ik zeg daar ook bij: als we die meevaller niet hadden gehad, was het gat dat we met deze hele cyclus hadden moeten dekken, nog groter geweest. Laten we dus alsjeblieft blij zijn dat we die meevaller hadden.

De heer **Van der Meij** (D66): Ik heb in mijn praktijk ervaring gehad met een onderzoek naar gemeentefinanciën, waarbij ik voor gemeenten die klant van mij waren, bekeek of we er wat extra centjes uit konden peuteren. Ik kan u verzekeren dat het Instituut voor Geowetenschappen dit uitermate goed heeft onderzocht. Ik zeg niet dat u het niet moet doen, maar ik waarschuw u wel. Het tweede punt is dat wijzigingen in de uitkeringen uit het Gemeentefonds vaak maar een marginaal effect hebben. Reken u dus vooral niet rijk. U moet er vooral rekening mee houden dat de Raad van Gemeentefinanciën hier ook over gaat. Dat betekent dat, als een van de 388 gemeenten erop vooruitgaat, 387 gemeenten erop achteruitgaan. Kortom: u bent minstens vier jaar bezig voordat hier iets uit gaat komen. Ik zeg niet dat u het niet moet doen, maar laten we vooral niet al te hoge verwachtingen hebben.

Wethouder **Binnendijk**: Ik zeg ook niet dat we hier hoge verwachtingen van moeten hebben. Ik heb ook gezegd dat het een lange tijd gaat duren voordat we hier uitsluitsel over hebben. Ik ben het niet met u eens dat het relatief misschien weinig scheelt. Als wij dezelfde factor invoeren als Leidschendam-Voorburg ... Nou, laat ik het bedrag niet noemen, maar dat is echt meer dan een aantal tienduizenden euro's, zoals ik de heer Maassen zojuist aangaf. Het is echt serieus geld. Daarom vind ik dat we het gewoon serieus moeten proberen. Zoals ik al aangaf: ook al duurt het vier jaar, als we er niet aan beginnen, weet je zeker dat het niet lukt. Ik vind echt absoluut dat we dit moeten doen.

Ik denk dat ik indirect ook de overige vragen van de heer Van den Dool heb beantwoord. We gaan uiteraard kijken naar de ozb op niet-woningen, zoals ik al heb gezegd. De precario moeten we opvangen.

De heer Van der Meij noemde het spreekwoord "wie wat bewaart, die heeft wat". Ik moet dan altijd denken aan de versie van Gerard Reve: "wie wat bewaart, die heeft wat, zei de maagd van 80". Dat mag geschrappt worden, hoor!

De **voorzitter**: Ik heb u vanmiddag nog zo streng toegesproken.

Wethouder **Binnendijk**: Ja, u zei: geen grappen, geen grappen! Nogmaals: dit mag geschrappt worden.

De begrotingsscan meenemen in de begroting voor 2018: dat gaan we natuurlijk zo veel mogelijk doen. Nogmaals: er ligt al de opgave dat wij de provincie sowieso moeten aangeven wat wij aan de begrotingsscan gaan doen. Ik zou dus zeggen dat dat hand in hand gaat.

De heer Van der Meij heeft in de commissie inderdaad een aantal punten aangegeven waarmee hij niet akkoord gaat en die wat hem betreft "no go's" zijn. Het creatief betrekken van bewoners doen wij dus in het proces dat wij deze maand, in augustus en in september gaan doen om ook de verenigingen die mogelijk getroffen worden door de bezuinigingen, zo veel mogelijk hierbij te betrekken.

De heer **Van der Meij** (D66): Het is heel goed dat u de verenigingen en de stichtingen erbij betreft. Dat is prima. Er zijn ook bewoners die niet in verenigingen en stichtingen zitten. We hebben al een heleboel onderzoeken gedaan. In het kader van de bestuurskracht en in het kader van de Leidse regio zijn dingen onderzocht. We zouden op de website een plek kunnen openen waar burgers, mensen die geen lid zijn van een vereniging, toch iets kunnen toevoegen. Die suggestie heb ik in mei gegeven. De inzet van D66 is juist om de creativiteit van die Voorschotenaren te benutten. Het zou goed zijn als u op de website een plek opent waar iedereen in Voorschoten suggesties kan aandragen. Ik zeg niet dat u die suggesties moet overnemen, maar bied die mogelijkheid.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dit is alweer de tweede opendeurmotie van D66, want er staat op de site van de gemeente Voorschoten al iets over de financiële situatie en het herstelplan. Daar kan men suggesties geven en dergelijke. Het lijkt er dus op dat er weer iets wordt aangedragen wat er al is. De wethouder heeft ook al gezegd dat hij hier van alles en nog wat aan doet, ook gelet op de korte tijd die we hebben en die helaas ook in ogenschouw moet worden genomen. We hebben ook al heel veel. Wat moet er dan weer allemaal extra komen om dit op te tuigen?

De heer **Van der Meij** (D66): Het is misschien goed om met een persbericht of op een andere manier duidelijk te maken dat die optie bestaat.

Wethouder **Binnendijk**: Een persbericht kan volgens mij helemaal geen kwaad. Dat kunnen we doen, maar ik ben het wel met de heer Van den Dool eens. Ik heb zojuist ook het tijdpad aangegeven. In de motie vraagt u om burgers meer te betrekken. Ik heb ook het gevoel dat u weer avonden en dergelijke wilt organiseren. Daar hebben we gewoon geen tijd voor. Die motie zou ik dus willen ontraden. Ik denk dat we al heel veel doen en de tijd ontbreekt ons gewoon. Dat vind ik ook altijd het mooie van tijd: de tijd gaat gewoon door. Wat er ook gebeurt, de tijd gaat gewoon door.

Ik heb al gereageerd op de motie over de parkeerbelasting. Het college raadt het amendement voor tekstwijziging van het raadsvoorstel af. Wij willen toch graag van u wat houvast krijgen voor de ingrediënten die wij kunnen gebruiken in het proces dat wij de komende zomer ingaan.

De heer Eversteijn heeft er gelijk in dat dit in feite een soort kadernota is en dat ook in dit stuk sommige piketpaaltjes worden geslagen. Het college zal de scenario's inderdaad zeer zorgvuldig bekijken. Over de kinderboerderij heb ik indirect al geantwoord dat collega Mol daar zeer actief mee bezig is. De vraag is wel in hoeverre vereenvoudiging van vergunningen echt soelaas biedt. Dat moet ik echt in dit stadium al zeggen. Je hebt te maken met de APV en met dingen zoals "paracommercieel". Je hebt met dat soort discussies te maken. Het kan niet zo zijn dat iedereen, iedere vereniging hier in Voorschoten, een soort vrijbrief krijgt om een eigen café te beginnen. Ik chargeer, maar ik probeer het u hiermee duidelijk te maken. Op de vragen over de bodemgesteldheid en de ozb op niet-woningen heb ik al geantwoord.

Mevrouw Lamers zegt over het voorliggende voorstel dat het te vroeg is om te zeggen dat er geen bezwaren zijn tegen schil 1 en schil 2. Ik kan u verzekeren dat het niet te vroeg is. Te laat is ook weer vervelend, maar het is niet te vroeg, want wij moeten nu, deze zomer, die begroting gaan maken en dan is die begroting er. We willen dit dus eigenlijk gewoon nu van u weten, dus niet over een maand of over twee maanden maar eigenlijk nu.

Mevrouw Lamers zei dat de parkeerbelasting meerdere effecten heeft, zoals minder autogebruik en dergelijke. De parkeerbelasting kan echter ook minder gunstige effecten hebben. Misschien is een effect wel dat ons winkelcentrum minder bezocht wordt. Er zitten dus niet alleen positieve kanten aan de parkeerbelasting. Ook de mindere kanten zullen we moeten onderzoeken, zeker omdat we bijvoorbeeld te maken hebben met Leidsenhage, waar parkeren volgens mij gratis is. Dat is toch iets waar je rekening mee moet houden.

In de richting van de heer Van Oostrum: ik heb het beginsel van schil 1 en schil 2 uitgelegd. We hebben het ook gehad over de kinderboerderij. Als we stoppen met het Cultureel Centrum, is het inderdaad het voornemen van het college om te proberen om het filmtheater een andere plek te geven. Een andere plek geven aan het filmtheater zal echter wel geld kosten. We moeten dus wel even bekijken hoe dat gaat en hoe we dat gaan doen.

Ook ik heb die 7.000 handtekeningen over het zwembad natuurlijk gezien. Daar heb ik het ook in de commissievergadering over gehad. Ik heb wel een retourvraag, want iets was mij niet helemaal duidelijk. Ik denk dat niemand in deze zaal het zwembad wil sluiten. De heer Van Oostrum maakte dat specifiek, maar is het voor hem, net als bij D66, een no go? Is het een ingrediënt waar we de komende periode geen rekening mee mogen houden? Of zegt u: liever niet, maar u mag er op zich wel rekening mee houden?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Dank u voor die vrij absolute vraag, maar volgens mij zijn die dingen relatief. De heer Bremmer heeft erop gewezen dat 51% van een bewering waar is en 49% niet. Dat geldt ook hiervoor. We maken een afweging tussen schil 1 en schil 2. Dat is uw eigen principe. Ik hoop dat ik daarmee uw vraag heb beantwoord.

Wethouder **Binnendijk**: Ik vertaal dat dan zo dat dit niet onbespreekbaar is voor het CDA en dat we het de komende maand mee mogen nemen als ingrediënt.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik wil graag van de heer Van Oostrum weten of het zwembad dan een beetje dicht kan.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Wat denkt u zelf?

Mevrouw **Okma** (D66): Ik vind u heel onhelder. Mag het zwembad wat u betreft dicht?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Nee, ik zeg toch heel duidelijk dat dat afhangt van wat in schil 2 gebeurt; volgens mij is dat ook het standpunt en het beginsel van het college.

De **voorzitter**: Ook hierbij dreigen we qua inhoud vooruit te gaan lopen op datgene wat er gevraagd wordt om straks in de begroting terug te krijgen. Ik heb samen met de griffier inmiddels een klein tekstwijzigingetje voor het amendement gemaakt, maar daar moeten we het straks maar even over hebben, wellicht in een schorsing. Wethouder, bent u klaar?

Wethouder **Binnendijk**: Ja, ik ben bijna klaar.

De **voorzitter**: U bent al over uw tijd heen.

Wethouder **Binnendijk**: Dat begrijp ik. De heer Van Oostrum maakte een goede opmerking over de precario: in het eigen stuk van de gemeente, de Nota financieel herstel, staat dat we het nog maar moeten zien met die precario. Dat is een ambtelijke mening. Ik zeg niet dat die opmerking niet had moeten worden gemaakt of iets dergelijks, maar er is in bestuurlijk Nederland enige verwarring over hoe het met die precario gaat. Het oorspronkelijke voorstel was om de precario in tien jaar af te schaffen. Dat is in het Tweede Kamerdebat teruggebracht naar vijf jaar, maar bij de VNG dan wel landelijk leeft ook de gedachte om met voorstellen te komen om dit bij de gemeenten geheel of gedeeltelijk te verzachten, want alle gemeenten krijgen in 2022 natuurlijk met die tik te maken. Eigenlijk heeft de steller van het

stuk, de Nota financieel herstel – daar refereert de heer Van Oostrum aan – gezegd: iedereen roept al boe of bah, maar ik wil nog even bekijken wat er gebeurt. Het zou natuurlijk een prettige meevaller zijn als dat inderdaad het geval is, maar laten we nu qua begroten in ieder geval uitgaan van conservatief begroten. Laten we er dus van uitgaan dat we niet gecompenseerd worden, want daar is ook nog helemaal niets over bekend.

De **voorzitter**: Voor de schorsing wil ik eerst nog even ingaan op de door ons in de tussentijd opgestelde suggestie voor tekstwijziging van het amendement. Ik heb niemand absolute uitspraken horen doen. Ik denk ook niet dat dat kan, omdat nog een aantal dingen onderzocht moeten worden. Die strekking is helder. De komende twee maanden moeten leiden tot een conceptbegroting die in september voor de eerste keer aan de orde komt in de commissie, maar natuurlijk eerst in het college. Wel is steeds gesproken over schil 1 en 2 en de mogelijke bezuinigingsvoorstellen die in de eerste schil zijn benoemd. Natuurlijk wordt daar vanuit verschillende kanten naar gekeken en is de één daar meer voor dan de ander. In de eerste zin bij beslispunt 1 staat nu: "kennis te nemen van de Nota financieel herstel en geen bezwaar uit te spreken". Daarvan zei mevrouw Lamers: ho even, als ik nu zeg dat ik geen bezwaar heb, vind ik het dus goed, maar daarover wil ik het politieke debat nog wel even voeren. Dat is terecht. Als daar niet staat "kennis te nemen van de Nota financieel herstel en geen bezwaar uit te spreken", maar "onderzoek te doen naar de uitgangspunten van schil 1 en schil 2", is dat geen absolute zin. Dat geeft ruimte voor de nuance: er wordt onderzoek gedaan naar de uitgangspunten van schil 1 en schil 2, die u dan terugvindt in de conceptbegroting. Dan moet u het daar straks wel over eens zijn. Dat maakt de punten 2 en 3 in het amendement overbodig, want alle punten die al eerder in de eerste schil zijn benoemd, komen daarin terug. Dat maakt een totaalpakket, waarbij aan het college de ruimte wordt gegeven na het doen van onderzoek. Daarbij wordt ook de begrotingsscan meegenomen. Dat is een verplichting van de provincie; dat is geen vraag maar een zekerheid, want dat moeten we doen; als we dat niet doen, hebben we een probleem met de provincie. Dat willen we niet. We gaan dat dus doen. Er is aangegeven dat we moeten kijken naar wat er in de begrotingsscan staat, maar dat moeten we sowieso doen. Dat komt op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar dat onderdeel in het voorstel te staan.

De heer **Maassen** (SP): Om te beginnen: ik vind dit een verstandig voorstel, maar ik wil heel goed duidelijk hebben wat u procedureel gezien voorstelt. Doet u D66 een suggestie voor aanpassing van het amendement of heeft het college zojuist het raadsvoorstel gewijzigd?

De **voorzitter**: Wij doen D66 een suggestie om het amendement aan te passen.

Wethouder **Binnendijk**: En dan wijzen we dat vervolgens af!

De **voorzitter**: Geen grapjes! De heer Van der Meij kan hier zelf antwoord op geven.

De heer **Van der Meij** (D66): Wij willen uiteraard even schorsen om goed naar die tekst te kijken. Wij blijven zitten met het punt van het betrekken van burgers. We hebben gezien –

dank voor die aanvulling – dat er op de website inderdaad een mogelijkheid wordt geboden. De sessies die hebben plaatsgevonden, waren grootschalige sessies met 200 à 300 man in de zaal, van wie een beperkt aantal het woord heeft gevoerd. Dat zijn mensen die ervaring hebben met spreken voor een grote zaal en die ook kennis en kunde hebben. Wij zijn er voorstander van om te bekijken of je dit op een kleinschaligere manier kunt doen. We hebben op een bepaald ogenblik een sessie gehad met de Rekenkamercommissie. Dan zit je met vier of vijf personen aan tafel. Dat betekent dat je als burger veel makkelijker iets kunt zeggen. We hebben het niet over klein grut. We praten over € 4 miljoen. Dat is ruim 10% van onze begroting van ongeveer € 55 miljoen. Dit heeft ingrijpende consequenties voor de burgers persoonlijk: al hun woonlasten gaan omhoog én ze raken faciliteiten kwijt. Dat raakt hen. Die mogelijkheid door middel van sessies voor individuele burgers vinden wij essentieel. Als het college daar nog even op reageert, nemen we ook die overwegingen mee en dan willen wij graag een schorsing.

De **voorzitter**: Ik vind het lastig om kleinschalige sessies te gaan organiseren, maar laat ik een voorbeeld geven. Morgen tussen 10.00 uur en 13.00 uur ben ik in het gezelschap van de veteranen die in Voorschoten gediend hebben. Dat is een groep van ongeveer 80 man. Dat geeft mij uitgebreid de gelegenheid om samen met de wethouders die daar met mij naartoe gaan, drie uur te praten met inwoners van Voorschoten. Die groep is al wat op leeftijd maar dat zijn vaak mensen die hier al heel lang wonen en dus kennis van zaken hebben. Ik waardeer hun mening ten zeerste. Dat is een gelegenheid die uitnodigt tot een gesprek. Afgelopen vrijdag hebben we een spreekuur gehad op de markt, waarbij wij ook intensief hebben gesproken met vijftien à twintig mensen. Wij versturen de stellingen die naar aanleiding van de discussie in het bondsgebouw zijn aangepast, straks naar een steekproefsgewijze groep van 2.000 inwoners, die anoniem kunnen reageren. Dat betekent dat we een groot bereik gaan opzoeken en de betrokkenheid van mensen zo groot mogelijk willen maken, zodat een aantal zo divers mogelijke antwoorden verkregen kan worden. Via de website kan gereageerd worden. Tijdens de Paardenmarkt gaan wij nog in gesprek met mensen die wij daar zien. Dat doen wij ook op elke andere mogelijke gelegenheid waarbij wij mensen kunnen ontmoeten; ik doe dat als ik op bezoek ga, ook bij 60-jarige huwelijksfeesten en partijen, waarbij ik in een intiem gezelschap echt met mensen kan praten over wat hen bezighoudt. Ik denk dat wij de komende twee maanden voldoende gelegenheid hebben om dat te doen, naast al die gelegenheden die u zelf hebt, nog los van het feit dat ik ook nog van plan ben om toch drie weken op vakantie te gaan. In de overige vijf weken van de komende twee maanden gaat me dat nog wel lukken. Volgens mij moet dat echt voldoende zijn om met elkaar een goed beeld te krijgen van dat wat er speelt, leeft en meegenomen kan worden. Daarbij komen dus ook de website en de informatie, want ook dat kwam in het bondsgebouw naar voren: geef ons ook wat feitenmateriaal. We moeten even bekijken hoe we dat nog kunnen doen in het format van de website. Ik heb dat zojuist kortgesloten met de waarnemend gemeentesecretaris. Dat moet met Communicatie, de webbeheerder en dergelijke, maar we proberen er alles aan te doen om de inwoners van Voorschoten zo veel als dat technisch en praktisch mogelijk is, te betrekken bij deze belangrijke besluiten. Meer dan dat kan ik echt niet doen, maar ik denk dat dit echt heel veel is.

De heer **Van der Meij** (D66): Dank u wel voor uw toelichting. Die nemen we zeker mee in de schorsing. Ik wijs tevens op een primeur, want het is volgens mij voor het eerst sinds jaren dat D66 over de spreektijd heen gaat. Dat vindt u vast niet erg, want dit zijn belangrijke onderwerpen.

De **voorzitter**: De griffier verstuurt nu via de mail de suggestie voor de tekstwijziging van het amendement, zodat u die kunt zien op uw iPad.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter, Wij kunnen akkoord gaan met de voorgestelde wijziging van het amendement. Ik neem aan dat ik mede namens de fractie van GroenLinks spreek. Anders kan zij dat uitstekend voor zichzelf doen. Het gewijzigde amendement luidt:

"Amendement 025.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/10148 d.d. 20 juni 2017,

Besluit:

De beslispunten als volgt te wijzigen:

- 1. Kennis te nemen van de Nota financieel herstel en geen bezwaren uit te spreken voor het doen van onderzoek naar de mogelijkheid van uitwerking van de uitgangspunten van schil 1 en verdere uitwerking van de bezuinigingsmogelijkheden uit schil 2, welke bij de begroting 2018-2021 voor elkaar ingewisseld kunnen worden waarbij een structureel en reëel sluiten de begroting een randvoorwaarde is;*
- 2. Kennis te nemen van de bevindingen en aanbevelingen in de Begrotingsscan Voorschoten (mei) 2017;*
- ~~3. Kennis te nemen van suggesties die burgers hebben aangedragen of nog zullen aandra-~~
~~gen;~~*
- 2. Voor onderhoud van de buitenruimte over te gaan van niveau B naar C en de (financiële) consequenties te verwerken in de begroting 2018-2021;*
- 3. Kennis te nemen van de afschaffing van precariobelasting, waardoor het meerjarenbeeld in 2022 € 1.075.000 verslechtert.*
- 4. De overige informatie en de standpunten die tijdens de behandeling van de Nota financieel herstel 2018 worden gewisseld, te gebruiken bij de voorbereiding van de begroting en richting te geven aan de dekkingsmogelijkheden."*

Het tweede punt is het betrekken van burgers. De wethouder heeft een toezegging gedaan. Die herhaal ik; misschien kan de wethouder die toezegging straks bevestigen. Er komt een persbericht waarin nogmaals wordt gewezen op de mogelijkheid om suggesties in te dienen. Wij vinden het heel belangrijk dat die creativiteit benut wordt. U doet een heleboel; mijn complimenten daarvoor. Wij willen u graag nog ter overweging meegeven om, als er een aantal echt goede of andere suggesties en creatieve ideeën komen, die dan te bespreken met de indieners – dat mag wat mij betreft ook telefonisch – zodat er toch ook even een stukje betrokkenheid is. Als het college met die essentie kan leven, zijn we het eens. Dat is in de geest van onze motie en ons amendement. Ook gelet op het feit dat van de provincie onderzoek moet worden gedaan naar alle suggesties en aanbevelingen van de provincie, worden het amendement en de moties wat D66 betreft ingetrokken, maar ik wil eerst weten hoe het college hierop reageert.

De voorzitter: Het gewijzigde amendement moet in stemming worden gebracht, want anders hebben we alles voor niets gedaan. Het persbericht is natuurlijk het simpelste. Wat uw suggesties over de communicatie met inwoners betreft, hoop ik dat u het goed vindt dat die naar bevind van zaken en vanuit de eigen intentie meegenomen worden, op welke manier dan ook. Ik kan niet garanderen dat ik het precies zal doen zoals u het voorstelt. Ik moet ook een beetje ruimte krijgen om op mijn eigen persoonlijke manier te kunnen blijven communiceren. Ik doe wel de toezegging dat uw suggesties serieus genomen worden. De input, de inbreng en de discussie met de inwoners zijn serieuze aangelegenheden waar ik en ook de andere leden van het college zich hard voor maken.

Ik constateer dat er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer Maassen (SP): Voorzitter. Allereerst dank ik het college voor de wijze van beantwoording. Er wordt heel veel ruimte geboden en het is allemaal nog niet af. Wij zien de beslispunten ook zodanig dat wij wel heel duidelijk zeggen dat wij op dit moment niet instemmen met schil 1, maar het college geeft de raad de ruimte om naar oplossingen te zoeken en wij geven het college ook de ruimte om naar oplossingen te zoeken. Zo zien wij ook het stemgedrag van de raad vanavond.

Ik heb nog wel een vrij essentiële vraag over de verhouding tussen de beslispunten 1 en 2. In beslispunt 1 staat eigenlijk dat we kennisnemen van de uitgangspunten voor financieel herstel, de uitgangspunten van schil 1 en de verdere uitwerking van schil 2. Dat is helder, maar in beslispunt 2 staat dat het onderhoudsniveau van B naar C gaat. Wat is de verhouding tussen die twee beslispunten? Beslispunt 1 geeft onder andere aan dat de woonlastenbenadering wordt doorgevoerd en dat daarna 50% van de opbrengst wordt gezocht in uitgavenvermindering en 50% in inkomstenverhoging. Als je vervolgens de beheerplannen van B naar C brengt en als daarmee inderdaad € 1,5 miljoen te halen is in de uitgaven, dan heb je al € 1,5 miljoen op de uitgaven binnengehaald. Als je dan ook nog € 1,5 miljoen op de inkomsten binnenhaalt, ben je al een heel eind op weg naar het targetbedrag waarover we het hebben.

Kortom: valt die bezuiniging via de verschuiving in het beheerplan van B naar C binnen die fiftyfiftyverhouding?

De **voorzitter**: Wil de wethouder daar meteen op reageren?

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. De heer Maassen zei terecht dat we een bepaald targetbedrag hebben. Daar hoeven we niet dubbel en dwars overheen. Dat zeg ik in het algemeen. Ik denk wel dat we, als er in de begrotingsscan laaghangend fruit zit waarmee wij op een relatief eenvoudige manier goed geld kunnen besparen, dat niet moeten nalaten. Ik vind "laaghangend fruit" een vervelende term, maar ik zeg het toch maar even. Wat de verhouding betreft: er zit geen prioritering in. Wij vragen de raad gewoon om, zoals ik in mijn betoog al aangaf, van een aantal ingrediënten aan te geven of wij die de komende tijd mogen gebruiken om tot de begroting voor 2018 te komen.

De heer **Maassen** (SP): Als ik goed naar de wethouder luister, krijg ik het idee dat de bezuiniging op de beheerplannen onderdeel uitmaakt van die fiftyfiftyverhouding en dat het, als we een eind kunnen komen met dit en nog heel veel ander laaghangend fruit uit de begrotingsscan, misschien wel tot de mogelijkheden behoort dat enkele vervelende bezuinigingen niet voorkomen in de begroting voor 2018. Dat is echter mijn eigen invulling; dat leg ik de wethouder niet in de mond.

Wethouder **Binnendijk**: Maar ik kan de heer Maassen wel volgen. Het is geen sport om zo veel mogelijk te bezuinigen. De dingen uit de begrotingsscan waarvan we, als we daar goed naar kijken, denken "het is niet handig dat we dat nu zo doen, want daarmee kunnen we een eenvoudige bezuiniging pakken", zullen we niet nalaten. Maar wij zijn nog niet zo optimistisch als de heer Maassen wellicht is. Vandaar dat wij alle ingrediënten opnoemen die wij willen en kunnen gebruiken, maar we hebben natuurlijk wel genoeg geluisterd in de commissie, in de raad, in de kerk en naar de bewoners. We weten dus dat er wel bepaalde wensen zijn om bepaalde dingen niet aan te spreken als dat niet nodig is, maar wij zijn niet zo optimistisch dat wij zeggen: dat komt wel goed.

De **voorzitter**: Maar we hebben goed geluisterd.

Wethouder **Binnendijk**: Ja.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik heb alleen twee kleine puntjes, ten eerste het op uw voorstel gewijzigde amendement van D66. Om heel eerlijk te zijn, las en interpreteerde ik het raadsvoorstel eigenlijk al volgens die lijnen, maar het is heel goed om dat heel expliciet zo te formuleren, zodat daar geen twijfel over is. Dus dank daarvoor.

Ten tweede wil ik mijn dank en erkentelijkheid uitspreken voor de inspanningen van de organisatie en, zoals het college aangaf, ook van de provincie. Als er een geschikt moment is, kan het college die complimenten uiteraard vrolijk doorgeven. Uiteraard ook mijn compli-

menten aan het college, dat zich hiervoor heeft ingezet. Het is een enorme klus geweest en het zal de komende maanden en jaren nog een enorme klus blijven. Ik ben dankbaar voor die inzet. U weet, voorzitter, dat ik luidkeels van mij laat horen als ik het idee heb dat iets fout gaat. Ook als ik denk dat het goed gaat, laat ik dat dus luidkeels horen. Ik denk dat er heel veel heel goed werk is verricht. Mijn complimenten daarvoor.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor zijn uitgebreide antwoorden en toelichting op heel veel punten. Wij hebben gezegd dat wij konden instemmen met het oorspronkelijke voorstel, ook met de ingrediënten die op dit moment hard zijn en worden meegenomen. Wij begrijpen uiteraard ook dat de hele begrotingsscan nog moet worden doorgenomen. Wij zullen als VVD-fractie bekijken waar de dingen die daaruit volgen, waarbij we nog zullen zien of zij in meerdere of mindere mate bijdragen, kunnen worden ingezet en waar we bepaalde dingen kunnen wegstrepen. De maatregelen die in het herstelplan staan, zijn inderdaad harde maatregelen, letterlijk en figuurlijk. Wat dat betreft geven wij het geld niet meer uit maar denken we bij sommige dingen na over de functie die erachter zit. Wij willen kritisch bekijken of die functie op een andere manier kan worden ingevuld, omdat sommige functies ontzettend belangrijk zijn voor mensen die in dit dorp wonen of willen wonen. Op die manier kijken wij daarnaar.

Ik dank u voor de uitgebreide toelichting op wat wij met dit herstelplan allemaal gaan doen in de richting van onze inwoners. Wat dat betreft, is de motie die daarover is ingediend, echt weer een open deur, omdat we daar al ontzettend veel aan doen. Ook de VVD-fractie en de individuele VVD-raadsleden zullen de oren en ogen op elk moment gebruiken om de keuzes te kunnen maken die vooral na de zomer nog uitgebreid gemaakt moeten worden.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Dank voor uw inzet. Daar wil ik het bij laten.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ook het CDA kan leven met het voorstel zoals dat nu is geformuleerd en met de verduidelijking van de tekst, zoals die per mail is aangegeven. Dank ook voor de inspanningen die zijn geleverd door het college en door het ambtelijk korps. De afgelopen zes maanden waren best een pittige periode.

Wij willen graag nog een overweging meegeven. Als het de wethouder zou lukken om meer gelden binnen te halen op basis van de bodemgesteldheid, zou ik willen voorstellen om die gelden "Binnendijkse gelden" te noemen.

De **voorzitter**: Die suggestie is makkelijk over te nemen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Om te beginnen bedank ik het college voor het voorstel tot wijziging van het amendement. Daar kunnen we mee leven. Dat is dus prima.

We moeten inderdaad niet te optimistisch zijn. In de scan lezen we ook dat de gemeenteraad zich al vaker rijk heeft gerekend, terwijl dat achteraf een grote vergissing was. Maar wij zijn

ook niet optimistisch over de verdienmogelijkheden van voorzieningen en zo. Het is heel makkelijk gezegd dat we de mogelijkheden gaan uitbreiden en dat we uitgaan van mogelijkheden. Soms is dat een te onrealistische inschatting en dan vallen die voorzieningen alsnog om. Kijk daar dus heel erg mee uit. We hebben allemaal de noodkreet van de kinderboerderij in de media gezien.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Natuurlijk ook onze dank aan het college voor de inspanningen. Wij stemmen in met het aangepaste voorstel.

De **voorzitter**: Dat aangepaste voorstel moeten we eerst nog bewerkstelligen door te stemmen over het gewijzigde amendement, dat de raad is toegezonden door de griffier. Ik heb daar brede steun voor ervaren.

In stemming komt het gewijzigde amendement 009 van D66.

Het gewijzigde amendement wordt met algemene stemmen aangenomen.

Het geamendeerde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**: We kunnen weer aan het werk, met steun van onze ambtelijke organisatie. Ik wil niet zeggen dat alle verloven zijn ingetrokken, maar voor een deel wel. We komen in september bij u terug voor de eerste behandeling van de conceptbegroting.

8. Integraal plan van aanpak integratie en participatie statushouders (raadsregistratienummer Z/17/9409/26026)

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Aangezien ik traditiegetrouw weer door mijn spreektijd heen ben, probeer ik het kort te houden. Dit is een goed voorstel. Het is verstandig om dit integraal aan te pakken en te bekijken. We hebben er in de commissie al uitgebreid over gesproken en we hebben al aangegeven dat we dit een goede richting vinden. Tijdens de commissiebehandeling kwam echter naar voren dat een aantal fracties zich zorgen maakte over het mogelijke verdringingseffect van het huisvesten van statushouders, waar de gemeente gewoon een taakstelling voor krijgt, ten opzichte van de woningzoekenden in de sociale sector in Voorschoten, dus gewone Voorschotenaren die op zoek zijn naar een betaalbare huurwoning. Mijn fractie vindt het vervelend als het beeld zou ontstaan dat statushouders gewone woningzoekenden zouden verdringen. Wij zouden het ook vervelend vinden als mensen op de lokale woningmarkt voor betaalbare woningen op deze manier tegen elkaar zouden worden uitgespeeld. Daarom stellen wij voor om de meest voor de hand liggende aanpassing te doen in het beleid, namelijk ervoor zorgen dat er wat meer woningen beschikbaar zijn, zodat er ook geen verdringingseffect kan optreden. Daarom stellen wij voor dat de raad het college de opdracht geeft om de Woonvisie te herzien en opnieuw voor te leggen aan de raad en om daarbij bij alle nieuwbouwprojecten uit te gaan van een percentage van 30% voor sociale woningbouw. Dan komen er meer betaalbare woningen en dan kan ook

minder snel een verdringingseffect optreden. Dan hebben mensen ook niet het gevoel dat statushouders een woning "in pikken" – zoals mensen dat zeggen – waarvoor ook lokale inwoners in aanmerking willen komen. De motie wordt mede ingediend door GroenLinks en de PvdA en luidt:

"Motie 028.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017,

overwegende dat:

- *de gemeente Voorschoten elk jaar een taakstelling heeft om statushouders te huisvesten;*
- *het onwenselijk is als die taakstelling ten koste gaat van de wachttijd voor reguliere woningzoekenden;*
- *uit de Lokale monitor Wonen blijkt dat de voorraad sociale huurwoningen in Voorschoten structureel kleiner is dan het aantal huishoudens dat in aanmerking komt voor deze woningen;*

van mening dat het verkorten van wachtlijsten en jaarlijks huisvesten van statushouders alleen mogelijk zijn als de voorraad sociale huurwoningen groot genoeg is;

verzoekt het college:

- *om de Woonvisie zodanig aan te passen dat voor elk nieuwbouwproject een minimum van 30% sociale huurwoningen wordt aangehouden;*
- *de aangepaste Woonvisie ter besluitvorming aan de raad voor te leggen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van den Dool** (VVD): Een punt van orde: als de SP hier een uitgebreid verhaal wil houden, moet zij echt op een ander punt tijd uitsparen. De SP houdt nu een heel pleidooi, terwijl de SP gewoon zwaar over de spreektijd heen is. Ik vind echt dat het nu moet stoppen, tenzij de heer Maassen nog een halve zin heeft.

De heer **Maassen** (SP): Ik was al klaar. Het valt mij wel op dat de VVD dit soort discussies nooit op de inhoud voert maar altijd probeert om op grond van de spreektijd dingen tegen te houden.

De **voorzitter**: Dat weet u nog niet, want de VVD heeft haar inbreng nog niet geleverd. Het is een feit dat u over uw spreektijd heen bent maar ook dat u nu gestopt bent.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik blijf zitten, want omwille van de tijd en van het tijdstip ga ik niet in mijn eigen woorden alles zeggen wat de heer Maassen heeft gezegd. Ik neem zijn betoog integraal over en sluit mij daar van harte bij aan.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter, ik ben even in de war. Gaat het nu over de motie over die 30%? Dan heb ik wel iets te zeggen.

De **voorzitter**: Het gaat om het voorstel dat betrekking heeft op het integrale plan van aanpak integratie en participatie statushouders. Naar aanleiding daarvan heeft de SP-fractie samen met de fracties van GroenLinks en de Partij van de Arbeid een motie ingediend die betrekking heeft op die 30%, maar in eerste instantie gaat het om het plan van aanpak.

De heer **In 't Veen** (VVD): Voorzitter. We hebben het daar vorige week over gehad in de commissie Burger en Bestuur. Ik denk dat er nu zaken uit elkaar worden gehaald. Dit heeft ook te maken met rijksbeleid dat er per 1 juli geen onderscheid meer tussen statushouders en andere woningzoekenden wordt gemaakt in de prioriteitenstelling. Het gaat wel heel erg ver om daarvan te maken dat er een tekort is aan sociale woningbouw, temeer omdat er, zoals het er nu uitziet, veel minder asielzoekers binnenkomen en omdat er veel minder statushouders zullen komen. Als we dan sociale woningbouw bouwen, kan dat er ook toe leiden dat we straks een overschot aan sociale woningbouw hebben. Wij zullen deze motie dus niet steunen.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Wij hebben uitvoerig over dit plan gesproken. D66 heeft altijd een beetje een ander perspectief, want wij vinden vooral de integratie en de participatie van statushouders in ons dorp zeer belangrijk. Ik heb een voorbeeld genoemd van een vluchtelingengezin dat nog steeds op zoek is naar een baan en ik heb de gemeente gevraagd om een goed voorbeeld te geven. De wethouder heeft toegezegd dat hij dat wil onderzoeken. Wij zien wel het nu geschetste probleem met de motie, namelijk dat dit inderdaad problemen kan geven op de woningmarkt, maar wij zullen hierover een verschillende positie innemen binnen de fractie, omdat we daar verschillend over denken. Ik vind het wel een beetje een U-bocht om deze integrale motie te gebruiken voor het helemaal aanpassen van de Woonvisie. Misschien kunnen we in de commissie nog eens uitvoeriger bespreken hoe het daarmee verder moet en hoe knellend de problemen daar zijn.

De **voorzitter**: Dank voor deze suggestie.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. In de commissie hebben wij duidelijk aangegeven dat wij akkoord met de begrotingswijziging. Dat is immers het voorstel dat technisch voorligt; laten we dat heel helder benoemen en niet vergeten. Ten aanzien van de huisvesting zou ik twee opmerkingen willen maken. Volgens mij ligt het meer in de rede om te sturen op doorstroming dan op het bouwen van extra woningen, want dat duurt heel lang, terwijl sturen op doorstroming eigenlijk een veel effectiever middel is. Daarnaast ligt er een procedu-

reel voorstel om dit nog een keer te bespreken in de commissie, want om hier zo een standpunt over in te nemen, past volgens mij niet helemaal.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. In de commissie is gesproken over de problematiek op het punt van de sociale woningen. Het probleem van verdringing is aangekaart. Daarvoor wordt nu een oplossing gezocht. Ik begrijp nu van de VVD dat er geen problemen zijn, dat er voldoende sociale woningen zijn en dat die verdringing dus niet plaatsvindt, maar dat was wel de reden om de motie nu in te dienen.

In de commissie hebben we het ook gehad over de schakelklas. Het gaat om een paar kinderen die het regulier onderwijs in gaan, maar de wethouder heeft aangegeven dat er meer kinderen aan komen. De schakelklas houdt op te bestaan, maar de leerbehoeften van die kinderen houden niet op te bestaan. Zij moeten dus goed worden opgevangen. Er wordt bezuinigd op passend onderwijs. Je zou denken dat daar tegemoet moet worden gekomen aan die leerbehoeften, maar we weten dat scholen tekortkomen. Wij hebben gevraagd om voorzieningen. De wethouder heeft aangegeven dat die kinderen ondersteund gaan worden. Hij heeft toegezegd dat daarvoor voldoende middelen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld voor het vervoer naar klassen waar zij wel onderwijs op maat kunnen krijgen. Het is nu eenmaal zo dat een kind dat kern 9 beheerst bij het leren lezen, echt niet in groep 7 kan instromen; dat kan gewoon niet. Wij vragen dus nogmaals de toezegging van de wethouder of er binnen de bestaande regels en wetten maar ook daarbuiten voldoende middelen zijn om deze kinderen naar behoren te begeleiden.

Mevrouw **Schrijver** (ONS Voorschoten): Mevrouw de voorzitter. In de commissie M&S heb ik het college gecompimenteerd met de taakstelling voor de huisvesting voor de statushouders, die het college in 2016 heeft volbracht. Daarnaast heeft ONS Voorschoten te kennen gegeven volledig te kunnen instemmen met het integraal plan van aanpak integratie en participatie statushouders. Alleen de schakelklas klemt nog een beetje; bij mij een beetje veel. Ze worden ook wel "kinderen van statushouders" genoemd, terwijl het, net als ieder ander kind, gewoon een Voorschotens kind is dat net als alle andere Voorschotense kinderen gewoon wettelijk onderwijs moet kunnen ontvangen. Het verschil is dat deze kinderen uit oorlogsgebieden komen, zeer getraumatiseerd zijn en onze taal niet spreken. Vraagt u eens aan een jong gezin of het weleens met schoolgaande kinderen is verhuisd, gewoon van de ene plaats in Nederland naar een andere plaats. Gegarandeerd dat de ouders zich dan nog heel goed kunnen herinneren c.q. kunnen vertellen dat de kinderen huilden, niet wilden verhuizen, niet uit hun sociaal milieu wilden worden gehaald en niet naar een andere school wilden. Zelf heb ik dat destijds met mijn eigen tienjarige dochter meegemaakt. Ik maakte mij daar toen best zorgen over. Vandaag de dag maak ik mij meer zorgen over de kinderen die hier bij ons in Voorschoten zijn komen wonen. Ook zij willen graag naar school, maar kunnen niet op een reguliere school geplaatst worden. Ze spreken helaas onze taal niet. Een goede oplossing was de gezamenlijke schakelklas met Wassenaar. Wetende dat dit een behoorlijke financiële investering was, was ik daar als raadslid zeer content mee. De consequentie van het onder toezicht staan is dat er geen vervolgschool komt voor de schakelklas,

maar hoe was het ook alweer? Er zou in Voorschoten toch niemand buiten de boot vallen? Er zijn nieuwe wegen en nieuwe verkeersplannen en allerlei voorzieningen worden aangepast, maar wat doen we met onze nieuwkomertjes? Ik zou graag van de wethouder vernemen of kinderen uit gezinnen die hier herenigd worden en Voorschotenaar worden of al zijn, naar een schakelklas kunnen, ook al is dat eventueel in een aangrenzende buurtgemeente en dat de vervoerskosten daar geen drempel voor mogen zijn.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Er zijn twee onderwerpen, ten eerste de motie van de SP, GroenLinks en de PvdA over de aanpak van de wachtlijsten voor sociale huurwoningen. De vraag die in meerdere bewoordingen in tafel ligt, is of er verdringing plaatsvindt doordat statushouders recht hebben op een sociale woning. Zoals de heer In 't Veen al heel terecht opmerkte, is daar wettelijk gezien geen onderscheid meer tussen. Wel is het ontegenzeggelijk een feit dat er met bijna 600 woningzoekenden in Voorschoten, die gemiddeld zes jaar op een betaalbare woning wachten, duidelijk behoefte is aan meer sociale woningen. Daarom hebben wij vorig jaar de Woonvisie vastgesteld. Zoals bekend is daar een flink debat over geweest, waarbij de politieke meningen af en toe best even knetterden. Daar is een compromis uit voortgekomen. Dat compromis houdt in dat wij ernaar zouden streven om in de toen bekende woningbouwlocaties 30% sociale woningbouw te realiseren, waarvan 15% huur en 15% koop. De Woonvisie is vorig jaar vastgesteld voor een periode van vier jaar. Het lijkt ons niet verstandig – daarom ontraden wij de motie – om de Woonvisie nu open te breken en daar een nieuwe voor in de plaats te stellen, al was het maar voor dit ene element.

De heer **Maassen** (SP): Gehoord wat andere fracties in de eerste termijn hebben gezegd, wil ik voorstellen om de discussie over de motie te agenderen voor een commissievergadering en het college te vragen om daar ook recente gegevens uit de Lokale monitor Wonen over het aantal beschikbare woningen en het aantal mensen dat daar aanspraak op zou kunnen maken, bij te betrekken.

De **voorzitter**: Het voorstel is dus om een algemene discussie in de commissie te agenderen die betrekking heeft op de sociale woningbouw en de bijbehorende percentages, in relatie tot de Woonvisie.

Wethouder **Rasch**: Het staat de commissie uiteraard te allen tijde vrij om dit onderwerp te bespreken en onderling te bediscussiëren in de commissie. Ik zal u met liefde voorzien van de nodige data die daarbij behulpzaam kunnen zijn, als u mij dat specifiek vraagt. Ik ontraad echter nadrukkelijk om de Woonvisie an sich opnieuw ter discussie te stellen, want die hebben we voor vier jaar vastgesteld. Het is te veel gedoe om een Woonvisie na één jaar opnieuw vast te stellen.

De **voorzitter**: Daar gaan we het dus in de commissie over hebben.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb de motie bij dezen aangehouden en die hoeft vanavond niet meer in stemming te worden gebracht.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat vind ik toch een beetje een rare manier van doen. Er is nu kennelijk een aanleiding om deze motie in te dienen en nu wordt zij doorgeschoven naar een commissievergadering om in het algemeen over de Woonvisie te gaan praten, terwijl de VVD-fractie en ook de wethouder ontraden om de Woonvisie ter sprake te brengen. Ik vind dus dat de motie nu moet worden ingediend, want er is nu een aanleiding. Er is geen algemene aanleiding om het hierover te hebben.

De heer **Maassen** (SP): Diverse fracties hebben gevraagd om een verdere commissiebehandeling. Ik wil de VVD nog even meegeven dat juist de VVD-fractie deze discussie inbracht in de discussie over statushouders en het integraal plan. Vandaar dat het ook wel logisch is als de VVD daar wat dieper op in wil gaan en niet alleen bij de suggestie wil blijven dat er misschien verdringing plaatsvindt.

De heer **In 't Veen** (VVD): Het lijkt mij een beetje onzinnig om de Woonvisie ieder jaar opnieuw ter discussie te stellen. Bovendien komen er de komende vier jaar een heleboel projecten vrij. Er zal dus zeker gebouwd worden en er zullen ook sociale woningen komen. In 2020 zal de Woonvisie opnieuw ter sprake komen, maar het is complete onzin om hier om de tien maanden de Woonvisie te gaan bespreken.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Als er een knelpunt wordt geconstateerd, is het goed om te bekijken in hoeverre dat kan worden opgelost. Dat lijkt mij alleen maar heel logisch.

De heer **Maassen** (SP): Daarbij merk ik op dat het de VVD-fractie was die dat knelpunt constateerde.

De **voorzitter**: We gaan nu echt een heel andere discussie voeren over een onderwerp dat in de commissie in principe als een vrij eenvoudig onderwerp werd behandeld. De discussie gaat nu echt een heel andere kant op. De wethouder heeft al aangegeven dat hij de motie ontraadt. Een deel van de raad wil toch even praten over die 30%. Daar is op dit moment, in dit tijdsgericht van de vergadering, geen ruimte voor en daar is ook geen aanleiding voor. Die aanleiding is in de commissie wel aangegeven en is nu nogmaals uitdrukkelijk genoemd. Nu komt uit de raad zelf het voorstel om daar in commissieverband mogelijk toch nog eens verder over door te praten. Tegelijkertijd hebt u de wethouder horen zeggen dat het niet wenselijk om de Woonvisie hierop aan te gaan passen, maar er kan wel gesproken worden over de sociale woningbouw en dergelijke. Het staat u vrij om dat te doen, maar het college zegt daarvan dus: laat dat nou niet leiden tot aanpassing van de Woonvisie, want dat vinden wij nu niet verstandig.

Mevrouw **Okma** (D66): De VVD zegt dat de motie nu moet worden ingebracht, maar voordat we gaan stemmen, ben ik heel benieuwd wat de VVD hiervan vindt. Dit is immers inderdaad aangekaart door de VVD. Dat probleem zou zomaar reëel kunnen zijn. Ik zou dus ook het standpunt van de VVD in deze kwestie willen horen: gaan we inderdaad iets verruimen? Dat

hoeft wat mij betreft niet tot 30%, maar laten we de discussie nu dus maar voeren: als we dit helemaal "Woonvisiebreed" gaan trekken, over welk percentage zijn we dan wel tevreden?

De **voorzitter**: Over welk percentage dat ook gaat, dat heeft gevolgen voor de Woonvisie. Maar goed, u stelde een vraag aan de VVD-fractie en die moet beantwoord worden. Ik geef de heer Van den Dool de gelegenheid om een antwoord te geven.

De heer **Van den Dool** (VVD): Wij waren in principe van plan om voor het voorliggende voorstel en tegen de motie te stemmen. We hebben al eerder gezegd dat we de Woonvisie en het daarin genoemde percentage niet ter sprake willen brengen, want we hebben een keurige visie vastgesteld. Die komt misschien niet overeen met ieders mening, maar als we elk vastgesteld beleid, elke vastgestelde visie of een bepaalde mening weer ter sprake brengen omdat die weer gewijzigd moet worden, krijgen we het komende jaar nog een paar lange vergaderingen. Nogmaals, voor ons is er geen enkele aanleiding om de Woonvisie en het daarin genoemde percentage ter sprake te brengen, want we hebben uitgebreid stilgestaan bij de vraag waarom we hebben vastgesteld wat we hebben vastgesteld. Bij elk nieuw woningbouwplan, buiten de twee door ons genoemde plannen, wordt in principe geen percentage vastgesteld. Dat gaan we per stuk bekijken. Dat hebben we vanwege een aantal zwaarwegende redenen afgesproken. De VVD heeft er geen enkele behoefte aan om dit ter sprake te brengen omdat een aantal fracties liever iets anders hadden willen gehad.

De heer **Middelburg** (PvdA): Een discussie in de commissie hoeft natuurlijk niet per se over het aanpassen van de Woonvisie te gaan. Die discussie gaat over de vraag hoe we het door uw fractie aangekaarte probleem oplossen. Daar gaat het om. Uw fractie zegt: is het niet zo dat de statushouders mensen verdringen bij de huurwoningen? Zie dit dan als een oproep om in de commissie te bestuderen of dat probleem bestaat en, als dat bestaat, of we het kunnen oplossen. Het college zegt dat het de Woonvisie niet wil aanpassen, maar misschien kan dit anders worden opgelost. Ik heb echter wel een vraag voor de VVD-fractie: als zij niet van zins is om dingen te wijzigen en als zij geen dingen wil veranderen, waarom zegt zij dan in de commissie dat zij zo vreest voor verdringing door statushouders? Wat is de reden daarvan?

De heer **In 't Veen** (VVD): Een goede verstaander heeft doorgaans aan een half woord genoeg, maar ik heb dat nooit gezegd. Ik heb gezegd dat er geen onderscheid meer is tussen de wachttijden en prioriteiten voor statushouders en voor andere woningzoekenden. In die zin mag er geen prioriteit meer voor statushouders gelden, maar zijn de wachttijden gelijk voor alle woningzoekenden. Per 1 juli is iedereen in Nederland dus gelijk bij het zoeken naar en het wachten op een woning.

De heer **Middelburg** (PvdA): Dus de heer In 't Veen stelt dat hij het woord "verdringing" in dit verband niet heeft gebruikt.

De heer **In 't Veen** (VVD): Ik heb het daar nooit over gehad.

De heer **Middelburg** (PvdA): Dat is helder. De heer In 't Veen zei buiten de microfoon: "Ik heb het daar nooit over gehad". Dat wil ik goed vast hebben liggen.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik zou toch graag van de VVD willen weten waarom zij dat punt dan heeft ingebracht. Zij wil kennelijk iets aankaarten maar wil dat niet oplossen. Dat vind ik heel verwarrend.

De heer **In 't Veen** (VVD): Was u vorige week in de commissievergadering?

Mevrouw **Okma** (D66): Ja.

De heer **In 't Veen** (VVD): Waarom hebt u toen niet gereageerd?

Mevrouw **Okma** (D66): Nee, er ligt nu een motie voor op basis van een discussie die is gestart naar aanleiding van een vraag van de VVD. Ik vind de motie heel interessant om eens te bekijken hoe groot het probleem is. We bieden aan om dat in de commissie te bespreken. Daarvan zegt u: nee, breng het nu maar in. Nu discussiëren we over de kwestie en nu krijg ik geen helderheid van de VVD: waarom wordt het punt aangekaart, nu iedereen gelijk is op de woningmarkt, en waarom gaan we daar niets aan doen?

De heer **In 't Veen** (VVD): Ik heb eigenlijk geen behoefte meer om hierop te antwoorden. We hebben duidelijk antwoord gegeven en ik ga in herhaling vervallen.

De **voorzitter**: De agendering van commissies vindt ook op andere plekken plaats. Daar moeten we het volgens mij over dit eventuele agendapunt hebben, zodat het geagendeerd kan worden in de commissie, maar op dit moment zou ik de discussie hierover willen sluiten. De heer Rasch was bezig met de beantwoording.

Wethouder **Rasch**: Het tweede punt is de schakelklas. Ik dank met name mevrouw Lamers en mevrouw Schrijver voor hun woorden over de schakelklas. Hopelijk kan ik beiden geruststellend tegemoetkomen. Toen wij in Voorschoten werden geconfronteerd met een plotselinge toestroom van een groot aantal gezinnen met kinderen die in Nederland moesten inburgeren, bleken de reguliere schakelklassen niet voldoende capaciteit te hebben om deze kinderen op te kunnen vangen. Toen heeft deze gemeente samen met de gemeente Wassenaar een tijdelijke schakelklasvoorziening in het leven geroepen. Op dit moment is de situatie zo dat de toestroom van zowel statushouders als de nareizende kinderen zodanig is afgenomen dat het niet meer – ik vind het woord in deze context eigenlijk een beetje verkeerd – rendabel is, niet meer rationeel is, om daarvoor een aparte schakelklas in stand te houden. Wij vallen dus terug op de normale voorzieningen die er altijd zijn geweest en die er altijd zullen zijn. Wij hebben hier immers kinderen met een speciale behoefte, voor wie speciale voorzieningen gelden. Er is een reguliere schakelklas in Leiden en er zijn andere schakelklassen in andere omliggende gemeenten. Als kinderen evident behoefte hebben aan een schakelklas-

faciliteit, -voorziening of -plek, zullen zij in een bestaande schakelklas een plek krijgen. Dat geldt voor alle kinderen en daarom ben ik het volledig met de heer In 't Veen eens dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de herkomst van kinderen, de voormalige nationaliteit van kinderen of wat dan ook. Het zijn gewoon kinderen met specifieke, speciale behoeften. Dit geldt voor alle kinderen die naar school moeten, want het zijn leerplichtige kinderen. Als die kinderen op de een of andere manier naar een onderwijsvorm moeten die qua afstand buiten het reguliere bereik ligt, hebben we daar voorzieningen voor. Daar kunnen deze kinderen net zo goed gebruik van maken als alle andere kinderen die wij in Voorschoten hebben. Ik hoop dat ik daarmee tegemoetkom aan deze zorg. U kunt van mij aannemen dat ik uitermate doordrongen ben van de noodzaak van het bestaan van schakelklassen. De noodzaak van het hebben van een aparte schakelklas op de geografische positie van Voorschoten en Wassenaar is nu minder groot geworden, omdat het aantal kinderen dat daar een beroep op doet, zo klein is dat het niet meer verantwoord is om daar lokaal een leerkracht voor in de lucht te houden.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik bedank de wethouder voor het antwoord en voor zijn verzekering dat die voorzieningen er zijn. Mijn ervaring met passend onderwijs is dat het heel lang kan duren voordat een kind op de juiste plek zit. Dat geldt voor alle kinderen, dus ook voor deze kinderen. In de tussentijd kan er aardig wat ontwricht worden, maar ik ben blij met de toezegging. We houden de vinger aan de pols en we danken de wethouder ook voor zijn betrokkenheid bij deze kinderen.

Mevrouw **Schrijver** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de opmerking van mevrouw Lamers.

De **voorzitter**: Ik constateer dat we over het voorstel kunnen gaan stemmen.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

9. Bekrachtiging geheimhouding

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

10. Motie 026 van D66 over burgers betrekken bij bestuurlijke toekomst

De **voorzitter**: Omdat motie 026 is ingetrokken, zijn we gekomen bij de sluiting van de vergadering.

De heer Van der Meij (D66): De motie over het betrekken van de burgers hebben we ingetrokken voor het financiële onderdeel.

De voorzitter: Welke motie wenst u dan in te dienen?

De heer Van der Meij (D66): Ja, wij dienen een motie in.

De voorzitter: Ja, maar welk nummer? Nummer 026?

De heer Van der Meij (D66): Ja. Aan het begin van de avond hebben we die ingebracht. U hebt in ieder geval aangegeven dat deze motie nog even aan de orde zou worden gesteld, zodat ik een toelichting zou kunnen geven. Mochten er vragen zijn, dan wil ik die graag beantwoorden. De motie luidt:

"Motie 026.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017,

overwegende:

- *de resultaten van de inspraakavond met inwoners over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Voorschoten;*
- *de wens van diverse aanwezigen om beter geïnformeerd te worden over de diverse opties (waar kies ik nu voor als ik ja zeg?);*
- *dat de gemeente Wassenaar een vergelijkbaar traject gaat lopen;*
- *dat het wenselijk is na te gaan op welke punten de trajecten van beide gemeentes inhoudelijk en methodologisch afgestemd moeten worden;*
- *dat uit het onderzoek Leidse regio en uit het bestuurskrachtonderzoek al veel bekend is over wat inwoners in Voorschoten belangrijk vinden;*
- *dat het wenselijk is dat nu vooral de inwoners worden bereikt die nog niet hebben ingesproken;*
- *dat de raadpleging van inwoners over de bestuurlijke toekomst aan professionele onderzoekstandaards voldoet;*

verzoekt het college:

- *bij het raadplegen van de bevolking over de bestuurlijke toekomst niet alleen stellingen voor te leggen, maar ook zoveel mogelijk informatie over de keuzes ter beschikking te stellen;*
- *de te kiezen stellingen en overige aanpak af te stemmen met de gemeente Wassenaar;*
- *de raad een voorstel voor te leggen waarin dit is verwerkt en dat overigens dat aan professionele onderzoekstandaards voldoet,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Iedereen heeft de motie kunnen lezen. U verzoekt het college om niet alleen de stellingen maar ook zo veel mogelijk informatie over de keuzes ter beschikking te stellen, de stellingen af te stemmen met de gemeente Wassenaar en de raad een voorstel voor te leggen waarin dit is verwerkt en dat overigens dat aan professionele onderzoekstandaards voldoet. In feite vraagt u het college om een beetje in lijn met datgene wat nu in Wassenaar gaat gebeuren onder leiding van een hoogleraar, die gesprekken met bewoners gaat voeren over de toekomst van het dorp Wassenaar, zo'n beetje hetzelfde in Voorschoten te doen. Ik ben dan wel geïnteresseerd in het budget dat u daarvoor ter beschikking gaat stellen en waar dat vandaan moet komen, want wij als college hebben dat niet. Met betrekking tot het gesprek over de bestuurlijke toekomst en alle andere gesprekken, mede in het licht van de stellingen over deze beide onderwerpen – zowel de bestuurlijke toekomst als de financiële zaken die in Voorschoten spelen – heb ik al gezegd dat de communicatie daarover op de uitgebreidst mogelijke wijze wordt gedaan. Ik vind het wel erg ingewikkeld worden om nu met Wassenaar in discussie te gaan, terwijl de raad van Wassenaar niet eens heeft aangegeven behoefte te hebben aan een discussie met de bevolking; dat is immers een initiatief van het college. Dat staat dus nog los van het feit dat er gewoon geen budget is om professionele onderzoekstandaards te laten toetsen of iets dergelijks. Ik heb dus wel behoefte aan een toelichting van u op deze motie.

De heer **Van der Meij** (D66): Deze motie is een oproep, ten eerste om de burgers zo veel mogelijk te betrekken bij de bestuurlijke toekomst en ten tweede om zo veel mogelijk gelijk op te trekken met Wassenaar, dat ook bezig is met een raadpleging. Ten derde: Wassenaar gaat op dit moment een onderzoek doen naar de consequenties voor haar bestuurlijke toekomst. Als wij gebruik kunnen maken van de resultaten van dat onderzoek, lijkt ons dat heel zinvol. Kort samengevat: een groot aantal dingen gebeurt al; misschien kunt u mooi meeliften met wat Wassenaar doet en als we zaken op elkaar kunnen afstemmen – dat hoeft volgens mij geen uitgebreide extra rondes in te houden – denk ik dat we daarmee het door ons beoogde effect van deze motie precies bewerkstelligen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voor een deel is ook dit weer een opendeurmotie, want er gebeurt op dit punt al heel veel. Mensen praten hier in het dorp ongelofelijk veel over en daar luisteren wij allemaal naar. Ik zit ook met de vraag van de burgemeester: waar moet dat dan vandaan komen? Als dat onderzoek in Wassenaar is afgerond, neem ik aan dat het gewoon openbaar bekend wordt. Dan kunnen we dat dus allemaal lezen en meenemen. Ook wat dat betreft, is de motie dus een open deur, want dat kunnen we gewoon doen. Het lijkt een beetje op argwaan, alsof wij burgers op dit moment niet betrekken of onvoldoende betrekken. Dat wil ik bestrijden, want we doen ongelofelijk veel en er komt ook nog heel aan. Dit is lastig en veel. Dat is misschien moeilijk, maar ik wil met klem bestrijden dat er op dit moment te weinig of niets gebeurt om mensen te betrekken bij de moeilijke beslissingen, zowel

aan de financiële kant als aan de bestuurlijke kant, want volgens mij gebeurt er meer dan voldoende.

De heer **Zoetermelk** (CDA): De heer Van der Meij heeft het volgens mij ook over de wetenschappelijke waarde van het onderzoek dat we hier doen. Vindt de heer Van der Meij dat het onderzoek dat nu onder de bevolking wordt gedaan, niet wetenschappelijk verantwoord is?

De heer **Van der Meij** (D66): Ik zal niet de methodiekdiscussie met u aangaan. Mijn fractiegenoot fluistert mij in het oor dat er heel veel stellingen zijn. Ik heb vanavond al eerder betoogd dat wij gebruik willen maken van de creativiteit van mensen in Voorschoten. Als die met suggesties en ideeën komen die niet terug te vinden zijn in de stellingen, vind ik dat een vooruitgang, een verbetering.

De **voorzitter**: Van de twaalf stellingen die door u zijn gemaakt, zijn er nog zes over. Dat lijkt mij een overzichtelijk aantal, maar als u zegt dat er gebruik moet worden gemaakt van alles wat onder de bevolking van Voorschoten leeft om dat te betrekken bij datgene wat de raad hulp en ondersteuning kan bieden, kan niemand daartegen zijn. Hoe we die informatie binnenkrijgen? Dat gaat via allerlei kanalen, die we zo breed mogelijk maken. Ik weet niet of dat voldoet aan empirisch verantwoorde uitgangspunten. Soms baseer je je zelfs op een onderbuikgevoel of kippenvelgevoel, want dat kan ook helpen om iets helder te maken. Het enige wat ik kan doen, is zeggen dat datgene wat u vraagt, uiteraard gebeurt. Dat er meegelift wordt met Wassenaar, zou ik bijna niet in de openbaarheid willen zeggen, want dat doe je ook. Beter goed gejat dan slecht bedacht. Het onderzoek in Wassenaar wordt bovendien gedaan op initiatief van het college en niet op initiatief van de raad. U hebt gevolgd hoe die discussie is gevoerd. Ik wil me daar absoluut niet in mengen. Ik ben heel blij dat u samen met het college optrekt en ook de ruimte geeft om de verschillende paden die mogelijk zijn, zowel door de raad als door het college te laten bewandelen. Ik wil deze motie best in stemming brengen. Dat doe ik graag, maar dat betekent niet dat wij, als de motie niet aanvaard wordt, stoppen met het betrekken van burgers bij de discussie over de bestuurlijke toekomst, want dat is gewoon niet waar; dat doen we in de volle breedte.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter, ik heb absoluut niet gezegd dat u dat niet doet. De essentie van mijn betoog is dat we moeten proberen om ideeën te verzamelen die wij nog niet hebben; wij hebben stellingen, meningen en lijsten. Ik denk dat het goed is om de motie toch in stemming te brengen. Het gaat ons erom dat we proberen om de creativiteit van burgers te benutten.

De **voorzitter**: Dan stel ik voor om de motie in stemming te brengen. Ik zou bijna verleid worden tot het doen van een uitspraak over wat inwoners op dit moment vinden van deze discussie, maar dat ga ik niet doen.

In stemming komt motie 026 van D66.

De **voorzitter**: In de toelichting wordt door de fractie van D66 nadrukkelijk aangegeven dat het met name gaat over onbenutte ideeën van inwoners. Ik vind het belangrijk om dit nadrukkelijk aan te geven, omdat de heer Van der Meij dat ook gezegd heeft. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Natuurlijk is de SP van mening dat burgers goed betrokken moeten worden bij de bestuurlijke toekomst, het herstelplan en al die andere belangrijke discussies die op dit moment leven. Wij hebben echter het gevoel dat het college daar op dit moment een ultieme inspanning voor doet. Wij zien niet zo goed in hoe deze motie de bijdrage van bewoners nog beter kan krijgen dan de manier waarop dat nu al gebeurt. Wij zullen dus niet voor de motie stemmen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Dat, wat de heer Maassen zei.

De **voorzitter**: In de spreektijd van de heer Middelburg de woorden van de heer Maassen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Wij sluiten ons daar grotendeels bij aan. Wij stemmen tegen, maar dat betekent niet dat wij tegen burgerparticipatie of het binnenhalen van prachtige ideeën van onze inwoners zijn. Daar zijn we helemaal voor, maar wij stemmen tegen deze open deur. Het gaat om niets.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Ik wil ook graag een stemverklaring afleggen. Mijn stelling is dat we sommige dingen al weten. Op waarstaatjegemeente.nl staat al dat 30% van de Voorschotenaren vrijwilliger wil worden. Wij zouden dus nog eens goed willen kijken naar het voorleggen van de stellingen zoals die nu zijn opgesteld. Volgens mij kun je beter met mensen in gesprek gaan in plaats van 2.000 mensen op deze manier te bevragen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ook wij zijn tegen, maar uw uitleg en de inspanning die het college op dit terrein doet, is helder. Inhoudelijk komt u aan de motie tegemoet.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Wij zijn het eens met de vorige sprekers. Wij willen de burgemeester ook deze ruimte geven. Daarmee zijn wij tevreden, ook al is de motie op zich sympathiek. We zouden ook nog heel veel kunnen zeggen over de onderzoekstandaard. Dat doe ik nu niet, maar dat is ook nog een punt: welke onderzoekstraditie zouden wij bijvoorbeeld willen?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij onderschrijven de woorden van de vorige sprekers. Wij zijn tegen deze motie.

De motie wordt verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van D66 ervoor heeft gestemd.

11. Sluiting

De **voorzitter**: We zijn gekomen aan het eind van deze vergadering, maar aan het begin van het zomerreces. Ik wens u heel veel plezier en ontspanning, op welke plek u ook opzoekt. Ik nodig u uit om beneden nog even het glas met ons te heffen voordat u huiswaarts gaat.

De **voorzitter** sluit om 23.48 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 28 september 2017.

De griffier,

J. van der Does

De voorzitter,

P.J. Bouvy-Koene

